МАЛДАА—САДХАЛАН ҮБЭЛЖЭЛГЭ!

Республикымнай колхоз, совхозууд үбhэ бэлэдхэхэ шүсэбөө миил 45 процент, силос-даралгаяа—52,2 процент дүүргэбэ. Энэ шухала хүдэлмэриие hуладхажа болохогүй

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ ШУХАЛА

Нёдондонойхитой сасуулбал, энэ жэлдэ республика дотор үбhэ ногооной ургаса жэшээгүй hайн байгаа. Саг соогоо хура бороогой орhон дээрhээ уhалууриинишье, уhалууриин бэшэшье сабшалангай ногоон элбэгээр урганхай. Кукурузын ургаса илангаяа баян байба. Тэрэнэй манайда нютагжажа захалhан сагhаа хойшо иимэ баян ургаса абтаагүй гэхэдэ алдуу болохогүй. «Кукурузын жэл» болоо гэжэ таряашаднай хэлсэжэ байна. Ороohо тарянай баян ургасын туйлагдаhаниие хараада абалсабал, энэ жэлдэ шэмэтэшье, бүдүүншье, шүүhэтэшье тэжээл хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр бэлэдхэжэ абаха арга боломжо үйлэдбэриин управлени бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэндэ дүүрэн бии.

Энэ арга боломжыёо хэрэглэжэ шадаhан колхоз, совхозууд яhала олон. Тэдэнэр нёдондо жэлэйхиhээ нилээд ехэ үбhэ соможо, силос даража абанхай. Жэшээлхэдэ, 1963 ондо Кабанскын үйлэдбэриин управлени 18890 тонно үбhэ хуряажа сомоhон, 25190 тонно силос даража абаhан байбал, 1964 оной сентябриин 5-най байдалаар 20200 гаран тонно үбhэ хуряажа hурилhэн, 33270 гаран тонно силос даража абаhан байна. Тэрэшэлэн Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управленинүүд үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ нилээд ехэ үбhэ ногоо, силос бэлдэнхэй.

Зүгөөр бүхыдөө республика дотор хэр ехэ тэжээл бэлэдхэгдэжэ абтааб, саашадаа колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгэ хэр үргэн далайсатайгаар үргэлжэлүүлэгдэжэ байнаб гэжэ хараад үзэбэл, энэ шухала хүдэлмэриие хангалтатайда тоолохын аргагүй. Үйлэдбэриин управленинүүд болон аймагууд хамта дээрээ 530000 тонно үбhэ бэлдэхэ түсэбтэй байhан аад, сентябриин 5-най байдалаар миил 240000 шахуу тонно бэлдээд байнхай. Тиимэhээ тэдэнэр түсэбэйнгөө хахадыешье дүүргээгүй болоно бшуу. Силос даралгаар баhал иимэрхүү ушар тохёолдонхой. Зарим үйлэдбэриин управленинүүд тэжээл бэлэдхэлгээр илангаяа ехэ гээгдэлдэ оронхой. Жэшээнь, үүсэл гаргаhан Яруунын үйлэдбэриин управлениин колхоз болон совхозууд 57.300 тонно үбhэ хуряажа абаха түсэбтэй аад, сентябриин 5-най байдалаар миил 22.159 тонно үбhэ абанхай. Тиихэдээ түсэбөө арай гэжэ 39 процент дүүргэhэн болоно ха юм. Теэд түсэбөө хоёр улүүлэн дүүргэжэ, жэл хахад соо бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ гэhэн Яруунын үйлэдбэриин управлениин уялгань алин гээшэб? «Нэрээ хухаранхаар, яhаа хухара» гэжэ буряад зоной дунда хэлсэдэг ха юм. Иигэжэ нэрээ хухарха гээшэ ехэл муу, зутарhан хэрэг болоно. Абаhан уялгаяа дүүргэхэ, хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ манайда хуули ёhон болонхой бшуу.

Иимэ нангин хуули ёhые хазагайруулhандаа Яруунын үйлэдбэриин управлениин, тэндэхи колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэ зэмэтэй. Теэд тэдэнэр энээн тухайда ехээр hанаагаа зобонигүй, ажал хүдэлмэридөө шухала тобшолол хэнэгүй хэбэртэй. «Газарнай гаргуу ехээр шиигтэжэ, хабар эртүүр сагай уларил хүйтэн байжа, үбhэ ногооной гараса бираагүй, нёдондонойхиhоо hуpагүй муу байба» гэhэн үндэhэ баримтагүй үгэ хүүр тараагаад, Яруунын үйлэдбэриин управлениин зарим дарганар уялгаяа дүүргээгүй байhанаа энээгээр далдалхые эрмэлзэhэн бэеэрээ, харин уялгаяа дүүргэхые үнэн зүрхэнhөө оролдоошьегүй, бодото хэмжээнүүдые абаашьегүй. Тэдэнэр социалис уялгадаа hанаа амарханаар, хайша хэрэгээр хандаа. Мүнөөшье хүрэтэр тэндэ тэжээл бэлэдхэлгэ ехэ муугаар ябажа байна. Иисэнгын, Яруунын совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын түсэбэй дүүргэгдээгүй байбашье hаань, сабшалангай үргэн ехэ талмайнууд сабшагдаагүй байhаар. Манайда Яруунын аймаг сабшалангай газараар эгээл баян нютаг ха юм. Тэндэ сабшагдаагүй газар гэжэ байхагүй гэхэдэ ехэ алдуу болохогүй. Эдэ бүхы газарнуудые дууhыень сабшажа абаа hаа, ямар ехэ үбhэ ногоон суглуулагдаха байгаа гээшэб!

Тэрэшэлэн Зэдын, Хоринн, Түнхэнэй үйлэдбэриин управленинүүд нёдондонойхиhоо бага үбhэ ногоо хуряажа абанхай. Тэжээл бэлэдхэлгээр түсэбэй дүүргэлтэ тон хангалтагүй байhаар. Таряа хуряалгын эхилхэлээр зарим колхоз, совхозуудта үбhэ ногоо сабшахаяа болишонхой. Энээниие зүбшөөжэ огто болохогүй. Боломоор газартань гар хажуурааршье, морин косилкааршье сабшажа, үбhэ хуряалгые үргэлжэлүүлхэ шухала. Нэгэшье дүрбэлжэн метр талмайда үбhэ ногоон сабшагдангүй үлэхэ ёhогүй. Гол горхоной эрье, ой тайгын соорхой, намаг болдог, шугы шонхор, нуга hужааг гэхэ мэтэ үгы, сабшажа боломоор лэ газарай үбhэ ногоо килограмм-килограммаар суглуулжа абаха гэhэн зорилго табигдана.

Тиихэдэ энэ намар тэжээл бэлэдхэхэдэ илангаяа таатай зохид байна. Мүнөө сентябриин тэн болохоёо байхада ушоо хюруу унаагүй шахуу, ногоон үшөө хагдараадуй. Иимэ эрхэ байдалда али бүхы аргаар үбhэ ногоо үдэр бүри суглуулха шухала. Тиимэhээ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, тэжээл бэлэдхэлгые шадамараар үргэлжэлүүлhэн колхоз болон совхозууд жэл хахад соо хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ абтаhань лабтай.

Баhа hолоомон лагааб! Энэ жэлдэ ороohо тарянай баян ургасын ургаhан дээрhээ hолоомон ехэ элбэгээр гаранхай. Зүгөөр hолоомо хэрэгсээдэггүй, тэрэниие суглуулжа абадаггүй ажахынүүд манайда бии. Энэ ехэ буруу. Үбэлэй сагта hолоомо хэршээл, дэбтээгээд, шарбажуулаад, силостэй гү, али бусад шэмэтэ тэжээлээр холёод малда эдюулхэдэ ехэ ашаттай байhаниинь дүй дүршэл дээрhээ элирэнхэй. Үбэлэй хүйтэндэ тэжээлээр дуталдахадаа, hолоомо бэдэржэ, хэдэн зуугаад километртэ аяншалдаг ушарнуудай үзэгдэдэгыень мартажа болохоор бэшэ. Теэд таряа хуряалгын үедэ энээниие мартадаг ажахын хүтэлбэрилэгшэд баhа бии. Тэдэнэр hолоомоёо дууhыень hурилжэ, гамтайгаар суглуулжа абадаггүй. Урда жэлнүүдэйнгээ иимэ дутуунуудые мүнөө жэлдэ дабтажа болохогүй.

Алуулhа малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ абахын тулада үйлэдбэриин управлени бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн тэжээл бэлэдхэлгые саашадань үргэлжэлүүлхэ, алибаа үбhэ ногоошье, мүшэр ношоошье, хагда хамхуулшье суглуулжа абаха, центнершье hолоомоёо поли дээрэнь хаянгүй, хуряан сомохо шухала.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ ТҮРҮҮШЫН МИЛЛИОН

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин ороохо таряа ехээр ургуулдаг газар нютагуудта, Түгнын, Сулхариин, Шэбэртын, Охин-Булагай тарялангда хуряалгын хүдэлмэри улам улам эршэдэнэ. Шэнэ ургасын тараан тоог дээрэ асарагдажал, асарагдажал байна. Бэлэдхэлэй пунктнуудта үдэр бүхэндэ бүрил ехэ ороохо тараан абаашагдана, энээнтэй хамта үрэhэ хүрэнгын тараан хадагалагдана.

Мухар-Шэбэрэй тарияашад сентябриин 8-да түрүүшын миллион пүүд тарияа Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулба. Бүхыдөө 2.745 мянган пүүд тарияа гүрэндэ худалдаха, тушааха социалис уялгатай.

«Путь Ленина» колхозой тарияашад гүрэндэ тарияа худалдалгаар эрхимлэжэ гаранхай. Тус колхозойхид тарияа худалдаха социалис уялгаяа хамагhаа түрүүлэн дүүргээ. «Победа» колхозой гэшүүд социалис уялгаяа баhал бэелүүлhэн тухайгаа мэдээсэбэ. Тиигэжэ уялгань 107,7 процентдэ хүргэгдэнхэй. «Знамя Ленина», «Рассвет», «Коммунизм», «Загаский» колхозууд гүрэндэ тарияа худалдаха түсэбөө дүүргээд, социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө тарияа тушаажа үргэлжэлhөөр.

Гүрэндэ тарияа тушааха хүдэлмэри ябуулхатай хамта үрэhэ хүрэнгэ хаагдана. 50 мянга гаран центнер ороohото ургамалнуудай үрэhэ хүрэнгэ хаагдаад байна. Энэнь дууhан сортовой үрэhэн. Мүн намарай паар хахалалга улам үргэдхэгдэнэ. Бүхыдөө 10 мянган гектарта намарай паар хахалагданхай.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 214 (10582) | 1964 оной сентябриин 9, среда | Сэн 2 мүнгэн

Илалта тухайгаа ЭЛИДХЭНЭ

ХЭЛЭhЭНДЭЭ ХҮРӨӨБДИ

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). Колхозоймнай бригаданууднаа hайн мэдээсэлнүүд абтаа: манай колхоз 60 мянган пүүд тарияа шэнэ ургасаhаа гүрэндөө худалдажа, уялгаяа 107,7 процент дүүргэнхэй.

Механизаторнуудай hайнаар ажаллаhан дээрhээ ажал хэрэгнай эмхитэйгээр ябаа бшуу. Олон комбайнернууд ажалай ехэ амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, Алексей Некипелов хуряалгын эхинhээ хойшо hайнаар ажаллажа, 2350 центнер тарияа суглуулан сохёод байна. Комбайнернууд Иннокентий Смолин, Петр Плюснин, Анатолий Кализин гэгшэд магтаалтайгаар хүдэлбэ. Тарияа тушаалгын үедэ автомашинын жолоошод Михаил Хомогорцев, Филипп Беляев, Иван Смолин болон бусад hайнаар ажаллаа.

Мүнөө колхозоймнай гэшүүд ургасаяа хуряажа байхынгаа хажуугаар ерэхэ жэлэй тарилгада үрэhэ хүрэнгэеэ хүсэдөөр бэлдэжэ абахын, намарай паар хахалалгые эмхитэйгээр ябуулхын хойноhоо оролдоно. Кукуруза хуряалгые эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэжэ, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлдэхэбди.

И. ФАЛИЛЕЕВ.
«Победа» колхозой түрүүлэгшэ.

В. СМИРНОВ,
парткомой секретарь.

ЭМХИТЭЙ АЖАЛАЙ АШААР

Хүгжэнги ажахытай «Восточные Саяны» колхозойхид ороohо тарияагаа ехээр ургуулжа абахын тула агротехникын зохихо хэмжээнүүдые абаhан байна. Иигэжэ тарияалангайнь га бүриhөө дунда зэргээр 9—10 центнер, эрхим ургасатай газарайнь гектар бүхэнhөө 20—25 центнер хүрэтэр ургаса гараа.

Бүхы арга боломжоёо тооложо үзөөд, бүхыдөө 39 мянган пүүд тарияа гүрэндэ худалдаха социалис уялгаяа колхоз үлүүлэн дүүргэбэ.

Механизатор, жолоошон, тарияа хуряалга, тушаалгада ябаhан хүн бүхэн халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэхээр шиидэжэ, эрхимээр ажаллана. «СК-3» комбайн жолоододог Согто Гомбоев тарияа хуряалгын замай залуушадай түрүү зэргэдэ гаранхай. Нютагтаа суурхаhан энэ механизатор 200 гектарай тарияа сэхэ хадаад, ажалайнгаа бүтээсэ үдэр бүхэндэ улам дээшэлүүлнэ. Машинынгаа «нюуса» наринаар шудалhан комбайнернууд Самба Ардуев, Владимир Майдарханов, Хайдап Таряшинов гэгшэд халаанайнгаа даабари нэгэ хахад дахин дүүргэнэ.

Тарияа хуряалгада эрхим ажалаараа шалгаphан жолоошод Гомбо Баторов, Владимир Дамбаев, Жаб Оэбонов, Василий Демин, Семен Домышев гэгшэд даабаряа үдэр бүхэндэ нэгэ хахад дахин дүүргэжэ ябана.

Иигэжэ үдэр хоногой үнгэрхэ бүри тарияа хуряалга, тушаалгада ябаhан олон тоото ажалшадай мүрысөөн улам эршэдэнэ.

А. АРЗУХАЕВ.

ГЕКТАРАЙ 100 ПҮҮД

Энэ жэлдэ Хяагтын управлениин Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой тарияашад баян ургаса хуряажа байна. Бүхыдөө 4145 гектар ороohото ургамалнуудаа эндэхид богони болзорто хуряажа абаха зорилготой.

Совхозой 2-дохи отделениин механизаторнууд илангаяа hайнаар ажаллажа, ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэнэ. Эндэхи түрүү комбайнер Анатолий Афанасьевич Игумнов «СК-3» комбайнаар зарим үдэрнүүдтэ 24 гектар хүрэтэр тарияа хуряана. Энэ комбайнер эгээл ехэ тарияа суглуулан сохибо. Хуряагдаhан газарhаань гектар бүриин дунда зэргээр 100 пүүд ургаса абтаба.

Комбайнер Иван Иосифович Аносов мүн лэ магтаалтай. Энэ жэлдэ тэрэнэй комбайнда үргэн абасатай «ЖВН-10» жатка тодхогдожо, ажалаа бүришье бүтээсэтэйгөөр эмхидхэдэг болоо. 4 үдэрэй туршада гэрэ 152 гектар тарияа хадаа. Зарим үдэрнүүдтэ тэрэнэй даадаг агрегат 25 гектарай орондо 40—45 гектарта баалнуудые hунаана. Иимэ hайнаар ажаллажа байдаг хүнүүд колхозой бусадшье отделенинүүдтэ бии. Ороohо тарияагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа абахын хойноhоо эндэхи механизаторнууд тэмсэнэ.

Г. ЛОНЧАКОВ,
манай тусхай корр.

ХОЛОhОО АБТАhАН ХОЁР ХАРЮУ

Хяагтын совхозой партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэгэй түрүүлэгшэ Иван Николаевич Коростелевтой манай корреспондент телефоноор хөөрэлдэбэ.

РЕДАКЦИ: Танай совхозой ниитын малда тэжээл бэлэдхэл муу бэшээр ябажа байhан hураттай. Кукурузашье hайнаар ургаа гэлсэнэ. Энээн тухай хөөрэжэ үгыт!

И. Н. КОРОСТЕЛЕВ: Энэ жэлдэ сабшалангай гараса, тарянай ургаса яhала hайн. Ниитын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүн зомнайшье эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Мүнөө жэлдэ малшад малаа харууhалжа байхынгаа хажуугаар үбhэ тэжээл бэлэдхэлсээ. Мүн энэ хүдэлмэридэ совхозой пенсионернүүд эдэбхи үүсхэлээ гаргаал гээшэ. Тэдэнэй ямараар ажаллаhан тухай хэдэн үгэ хэлэхэмни. Бүри үбhэ хуряалгын эхиндэ пенсионер Исай Леонтьевич Каленов наhажаал болоhон хүнүүдhээ тусхай звено эмхидхээд, 527 центнер үбhэ хуряажа абаха зорилго табиhан байгаа. Звенодонь 10 хүн ажаллаа. hайнааршье хүдэлөө. Мүнөөдэрэй хирэдэ тэрэ звеногойхид түсэбөө 300 гаран процент дүүргээ гэхэ гү, али 1590 центнер үбhэ сомоод байна. Ехэ амжалта туйлагдаа гээшэ ааб даа.

Мүнөө совхоздомнай хамта 27 мянга 700 центнер үбhэн сомогдожо абтанхай. Энэмнай нёдондонойхиhоо нилээд ехэ.

Кукуруза тухай хэлэхэдэ иимэ: би совхозойнгоо бухгалтериин кабинет сооhоо хөөрэжэ байнаб. Урдамни 2,5 метр үндэр кукурузын эшэнүүд багсалжа табяатай байна. Иимэ кукуруза Григорий Асеев, Николай Корытов гэгшэдэй даадаг звенонуудта ургуулагдаа юм. Кукурузын ургасые саг соонь хуряажа абаха зорилго мүнөө табигданхай.

«Ургасаараа бү бахарха, абаhанаараа олзуурха» гэжэ хүнүүд хэлсэдэг hэмнай. Полиин «хатанай» үндэр ургаса туйлагдаал гээшэ. Теэд тэрэнээ хюруудa сохюулжархингүй хуряажа абабалнай, ниитымнай мал шэмэтэ тэжээлээр хангагдаха байха. Би мүнөө совхозойнгоо 1-дэхи фермэдэ ябаад, силос даралгын хүдэлмэри хаража байhанаа ерээд байнаб. Эндэ 3.770 тонно кукурузын, 1.250 тонно хара тарияа болон горохой холисоор силос дарагдаа. Мүн наран сэсэгээр зуугаад тонно болохо силос бэлдэгдээ.

РЕДАКЦИ: Тарияа хуряалгын үедэ совхозойтнай партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэгүүд ямар хүдэлмэри ябуулнаб?

И. Н. КОРОСТЕЛЕВ: Хэлэхэ юумэн байхал даа. Совхозой гурбадахи фермын партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэгэй түрүүлэгшэ Николай Краснояров постнуудай ажал тухай мүнөөхэн мэдээсэл хүргөө: «Тарияа хуряалгые шалгажа байнабди. Ороohо тарянай баалнуудые суглуулан сохиходо гээлтэ гарана. Түрүүшын үедэ бригадир нүхэр Ванчиковта дутагдалнуудаа дары усадхахыень hануулга үгөөд байнабди» гэжэ нүхэр Краснояров хонходоо.

Иимэ дохёо үдэр бүхэн дуулгагдажал байдаг. Заримдаа шухала хэрэгэй гарахада манай бүлэгэй гэшүүд ажал дээрэнь ошожо, тарияа хуряалгада үзэгдэhэн дутагдалнуудые усадхадаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, совхозой 1-дэхи фермын комбайнернууд нүхэд Жильцов, Урусов, Бадматаров гэгшэд тарияа хуряахадаа хайша хэрэгээр хандаа hэн. Энэ ушарые мэдэмсээрээ тэрэ доронь арадай хинагшад ошожо, хэмжээ абаа.

Арадай хинагшад ехэ үүргэтэй. Тэдэнэр тарияа хуряалгын үедэ «нэгэшье залаа поли дээрэ унагаахагүй» гэhэн эрилтэ табяад бүхы хүдэлмэриинь шалгана.

Үшөө юу хөөрэхэб даа... Байза, мартаад байбаб. Хуряалгын түрүүшүүл тухай хэдэн үгэ хэлэхээ hанаа hэмди. Блокнот соомни бэшээтэй...

РЕДАКЦИ: Хэлэгты, хэлэгты!

— Манай эндэ hайнаар ажалладаг комбайнернууд олон. Тэдэнэй нэгэн—Николай Асеев 164 гектарта баалнуудые унагаагаад, тэрэнээ мүнөө суглуулан сохижо байна. 45 гектарыень хуряатаа, 490 центнер тарияа сохёо. Залуу комбайнер Виктор Казаков 48 га хуряагаад, 521 центнер тарияа абанхай. Комбайнер нүхэр Надерин 100 гектарай горох хуряагаад, мүнөө тарияанда оронхой. 67 гектарай баал суглуулан сохёо, хамта 730 центнер тарияа тоог дээрэ оруулба.

Гектарай 10 центнерhээ доошо ургасатай тарияалан мүнөө дээрээ үгы. Манай нютагта иимэ ургаса абаха гээшэ ехэхэн туйлалта. Энээнhээ урда жэлнүүдтэ элhэтэй газар ехээр гандажа, га бүриhөө оройдоол 5—6 центнер ороohо тараан абтадаг байгаа бшуу.

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

1964 оной сентябриин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управлени, аймаг	Сабшагдаhаниинь	hурилэгдэhэн үбhэн
Баргажанай	80	46
Зэдын	93	33
тэрэ тоодо:		
Зэдын	—	21
Захааминай	—	59
Яруунын	91	39
Кабанскын	108	67
Хяагтын	93	53
Мухар-Шэбэрэй	94	52
Түнхэнэй	84	40
Тэрэ тоодо:		
Түнхэнэй	—	37
Ахын	—	55
Улаан-Үдын	86	50
Хоринн	87	42
Баунтын	30	39
«Скотооткорм» трестын совхозууд	68	26

Москвагай радио болон телевиденеэр 1964 оной сентябриин 7-до
нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Советскэ партийно-правительственнэ делегаци Чехословакиин Социалистическэ Республикаар хани ёhоор айлшалжа ябаhанаа, уржадэр бусаабаб. Аха дүү Чехословакида юу үзэhэн, хараhан тухайгаа, мүн аяншалгынгаа үрэ дүнгэй тухайда хөөрэжэ үгэхэ хүсэлтэйб.

Чехословакиин дайдада ерэмсээрээ эгээн түрүүшын сагhаа эхилэн, бидэ гэжэ гайхамшаг хотын зон манай делегациие тон хани халуунаар, дүтэ дүтэй ёhоор угтаhан байна. Бидэнэй айлшалhан бүхы үедэ иимэ хани халуун, баяр баясхаланта уулзалга тамжа хэгдэбэ. Энэнь тэндэ зоной эгээл үнэн сэхэ мэдэрэлые гаргана. Иимэ мэдэрэл имагтал зүрхэнэй оёорhоо гараха байна бшуу. Энэ мэдэрэлынь Советскэ Союзай арадуудта Чехословакиин арадай хани ёhоор талархан дурлалые эли тодоор гэршэлнэ.

Энэ мүнөө хэлэжэ байhан үгэнүүдыем мүн Чехословакиин радио болон телевиденеэр дамжуулагдана гэжэ намда хэлэбэ. Тиимэhээ Чехословакиин хани нүхэдтэ хандан, иигэжэ дахин хэлэхэ хүсэлтэйб:

— Совет арадта, манай орондо дүтэ хани барисаанай мэдэрэлтэйгээр хандадагайтнай түлөө танда ехэ баяр баясхалан хүргэнэб.

Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, тэрэнэй Нэгэдэхи секретарь, Республикын президент, манай ехэ хани нүхэр Антонин Новотныйдо, Чехословакиин Социалистическэ Республикын правительствада, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Йозеф Ленартда, мүн Чехословакиин газар дээрэ бидэнэй уулзаhан бүхы нүхэдтэ халуун баясхалан дахин хүргэхэ дурамни хүрэнэ. Советскэ Союзай болон Чехословакиин арадуудай хоорондохи хани барисаанай ямар бата, эбдэршэгүй нягта байhые манай партийно-правительственнэ делегациин Чехословакяар ябахада бидэ дахин эли тодоор мэдэрбэбди. Энэ хани барисаан үни холын үг үндэhэтэй юм. Энэ хани барисаан болбол гитлеровскэ Германиин урдаhаа эсэргүүсэн тэмсэхэ үедэ хатуужан бэхижэhэн, дайнай жэлнүүдтэ манай арадуудай хүбүүд, басагадай адхаруулhан улаан шуhаар батадхагдаhан байна.

Чехословакиин түүхэдэ гайхамшаг зүйл болохшо Словакиин национальна буhалгаанай болоhоор 20 жэлэй гүйсэhэнэй ойн баярта манай делегациин хабаадалсаhаниинь мэдээжэ. Энэ дурасхаалта үдэр чехүүд болон словагуудhаа гадна, мүн совет хүнүүдтэшье тон ойро дүтэ элитэлэгдэн hанагдадаг юм. Эндэ чехүүд болон словагуудтай хамта мүн ородууд, украинецууд, Советскэ Союзай олон арадуудай түлөөлэгшэд, бусад оронуудай арадуудай түлөөлэгшэд хамтаран, бүгэдын дайсанай урдаhаа эсэргүүсэн тэмсэhэн байха юм.

Үнэн нүхэд байhаниинь имагтал тон бэрхэшээлтэ туршалгануудай үедэ мэдэгдэдэг юм гэжэ дэмы хэлэгдэнэ бэшэ. Тиин хамтын хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ шэрээдэн бии боложо бэхижэhэн хани барисаанhаа үлэмжэ hайн hайхан юумэн байхагүйл. Тиимэhээ чех болон словак ханинартаймнай маанадтал адляар энэ аха дүүгэй хани барисаанда үнэн сэхэ байhыень харахадаа бидэ ехэ баярлаабди.

Словакиин национальна буhалгаанай ойн баярай үдэр тэрэ буhалгаанда хабаадалсаhан олон хүнүүд Банска-Бистрица хотодо суглараа. Тэдэ жэлнүүдэй байлдаануудта хабаадалсаhан совет хүнүүд — партизанууд, солдадууд, командирнууд ябаhан хүнүүд чехүүдтэй, словагуудтай зэргэлээд жагсан зогсожо байгаа hэн. Баатар зоригтой эдэ хүнүүдэй, алдар суута патриодуудай үбсүүндэ Чехословакиин болон Советскэ Союзай дайшалхы орденууд яларжа харагдаа.

Тэндэ болоhон митинг, агаарай онгосонуудай парад хараhанаа хэзээдэшье мартахагүйбди. Агаарай парадта байhан бүхы хүнүүд Чехословакиин лётчигуудай шадабари мэргэжэлые, баатар зоригые тон ехээр hайшаан хараба. Тэдэ лётчигууд мүнөөнэй реактивна истребительнүүдтэ, мүн бусад самолёдуудта hуугаад, эрхим hайнаар шидэжэ шадаха байhанаа харуулаа.

Варшавын договорто хабаадалсадаг оронуудай баруун тээхи бата хэрэмүүдэй нэгэниинь мүн гэжэ Чехословакиие нэрлэдэг гээд буржуазин хэблэлдэ би нэгэтэ уншаа hэм. Тиин үнэхөөрөөшье энэмнай бата найдамтай хэрэм байна даа. Советскэ Союз, социализмын бүхы оронууд амгалан ёhоной гайхамшаг түсэбүүдые бэелүүлхэ зуураа, өөhэдыгөө, мүн хани нүхэдөө аршалан хамгаалха али бүхы арга боломжотой юм.

Нүхэдүүд, баhа нэгэ уулзалга тухай танда хэлэнгүй байха аргамнигүй. Урдань партизан ябаhан хүнүүд hайндэрэй үдэшэ Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэдые, мүн манай делегациие Банска-Бистрица хотоhоо холо бэшэ ургадаг ой соо ерэхыемнай уриба. Тэдэнэр хада дээрэ ехэ түүдэг носообо. Бидэ энэ түүдэг тойрожо hуугаад, үнгэрэгшэ үдэрнүүдэй тухай дурдан хөөрэлдэжэ эхилбэбди. Чехословакиин нүхэдүүдэй дундаhаа хэншьеб иигэжэ хэлээ hэн: бидэнэй партизан болоод ябахада манай эгээн дуратай дуунуудай нэгэниинь «Хада уула, хаpгы замаар» гэhэн совет партизануудай дуун байhан юм. Тиигээд энэ дуунай булта эбтэйгээр нэгэн доро дуулажа оробобди. Дурасхаалта партизан үдэрнүүдэй үнгэрhэнhөө хойшо хорин жэл болоод: «Одоо хэзээш мартагдашагүй тэрэ сагай алдартай...» гэhэн мартагдамаар бэшэ үгэнүүд Словакиин хадануудаар дахин ханхинан зэдэлбэ.

Тиимэл даа, нүхэдүүд, манай арадуудай баатаршалга, геройнуудай болон амиды ябаhан хүнүүдэй алдар нэрэнь, мүн фашис булимтарагшадта эсэргүүсэн хэhэн тэмсэлэй үедэ алуулhан хүнүүдэймнай алдар нэрэнь одоо хэзээдэшье мартагдахагүйл!

Чех болон словагуудтай хамта мүн совет ороной хүбүүд, басагад Чехословакиин газар дээрэ мүнхэдөө нойрсоно. Тэдэнэр манай ниитын дайсанай урдаhаа зоригтойгоор тэмсэжэ, баатарай үхэлөөр унаhан байгаа. Совет сэрэгшэдэй хүүрнүүдые Чехословакиин хани нүхэдэймнай ямар эмээхэй hайнаар абажа байдагыень хараабди. Чехословакиин патриодуудта зорюулагдаhан дурасхаалай хүшөө дээрэ, совет солдадууд болон партизануудта зорюулагдаhан дурасхаалай хүшөө дээрэ бидэнэр баглаа сэсэгүүдые табяабди.

Дурасхаалай нэгэ хүшөө дээрэ иигэжэ hиилээтэй:

«Амиды ябаhан хүнүүд байлдаануудта унаhан нүхэдөө hанажа байгыт!

Шинии хүсэл бодолой, hайн hайхан эрмэлзэлэй түлөө тэмсэжэ, гал дүлэ руу орожо хосорhон хүнүүдэйнгээ гашуудал зоболон тухай бодожо үзэ».

Эдэ үгэнүүд наhа бараhан хүнүүдэй тухай дурасхаал болохоhоо гадна, мүн амиды ябаhан хүнүүдтэ hургаал боложо дуулдана. hэримжэтэй хёрхо байха, шэнэ дайнай hужэроогдэхэгүйн тула али болохоор оролдохо шухала гэжэ үнгэрэгшэ дайнай hургаал харуулна. Дайн сэрэгэй урдаhаа эсэргүүсэн, хүгжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдые нягтаруулан нэгэдүүлхэ хэрэгтэй. Бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэл хадаа бүхы хүнүүдэй нангин уялга мүн гэжэ бидэ хэлэдэг байгаабди, дахин дахин дабтан хэлэнэшьебди.

Хэрбээ бүхы арадууд империалистнуудай хорото аашын урдаhаа эсэргүүсэн, үhөөгөө абаха гэдэг, дайн сэрэг хэхэ гэдэг хүсэнүүдэй урдаhаа эсэргүүсэн эдэбхитэй hайнаар тэмсээ hаа, дайн сэрэгые зайсуулжа болохо, эб найрамдал батадхажа болохо юм. Эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалхын тула, социализмын туйлалтануудые аршалан хамгаалхын тула найдамтай хамгаалагшатай байха — мүнөөнэй эгээн hайн техникээр хангагдаhан түгэлдэр зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй байха шухала гэжэ бидэ hайса мэдэнэбди. Советскэ Союз, социалис оронууд ямаршье зэрхэг түримхэйнэртэ үхэлэй шанга сохилто хэхын тула шухала бүхы зүйлнүүдтэй юм гэжэ империалистнууд, үhөөгөө абаха гэгшэд мэдэхэ ёhотой.

Чехословакиин арад шэнэ байдал зохёолгын замда ороhоор 20 жэл шахуу болобо. Эндэ айлшалжа ерэхэ үедөө бидэнэр социалис Чехословакиин туйлалтануудтай дахин танилсаха аргатай байбабди.

Түүхын богонихон болзор соо энэ ороной социальна байдал, түхэл шарайнь тон ехээр хубилаа. Чехословакиин арадай ажахын хүгжэлтые гэршэлhэн хэдэ хэдэн тоо баримтануудые эндэ харуулха hанаатайб. Арадай засагай жэлнүүдтэ промышленна үйлэдбэринь дайнай урда тээхитэй сасуулбал, 4,6 дахин ехэ болоо. Энэнь ехэхэн туйлалта гээшэ. Буржуазна Чехословакишье экономическа талаараа хүгжэнги орон байгаа гэжэ эндэ хараадаа абаха хэрэгтэй бшуу.

Промышленностиин хэдэ хэдэн hалбаринуудай үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар, нэгэ хүн дээрэ промышленна продукци бүтээлгын талаар Чехословаки хадаа дэлхэй дээрэ түрүү hууринуудай нэгые эзэлнэ.

Чехословакиин промышленностиин хүдэлмэридэ бэрхэшээлнүүдшье үзэгдөө hааб даа. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэдэ хэдэн шалтагаанhаа боложо, промышленностиимнай хүдэлмэридэ дутагдалнууд гараhан юм гэжэ Чехословакиин нүхэд сэхэ хэлээ hэн. Зүгөөр энэ жэлдэ Чехословакиин промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байна.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

ЗАЛУУ НҮХЭДТӨӨ—ХАЛУУН АНХАРАЛ

Залуу коммунистнуудта ходо халуун анхарал табижа, эдэниие коммунис ёһоор, бата зоригтойгоор хүмүүжүүлхэ, ямар хүсэл эрмэлзэлтэй, амжалтатай, дутагдалтай, эрилтэтэй байһыень саг соонь тодорхойлон, зохихо туһа хүргэхэ, саашанхи харгыень заажа үгэхэ, урма зоригыень бадаруулжа байха гээшэ шухала удхатай. Жэлһээ жэлдэ ажахыгаа улам хүгжөөжэ байһан Саянай совхозой 2-дохи отделениин партийна эхин организациин (секретаринь Д. Д. Сыбенова) залуу коммунистнуудай дунда ябуулдаг худэлмэри энэ талаар һайшаалтай.

Отделениин партийна эхин организацида хамта 38 коммунист бии. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ эдэнэй зэргэ улам олошороо. Урзанда, нёдондо 10 хүн партиин гэшүүд болоһон. Энэ жэлэй үнгэрһэн 8 һарын туршада отделениин эрхимүүдэй дундаһаа 8 хүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтанхай. Хамагай дундаһаа шалгарһан эгээл эдэ залуу нүхэдөө коммунис шэнжэтэйгээр ажал дээрэ хүмүүжүүлхын, политическэ мэдэрэлыень улам дээшэлүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг. Иигэжэ залуу коммунист, партиин гэшүүндэ кандидат бүхэнтэйгөө үе-үе болоод лэ зорюута хөөрэлдэжэ, бүхы талаһаань нягтаар шэнжэлжэ, адаглан хаража үзэдэг. Тиигээд ямар һанал бодолтой, зорилготой, ямар ажалда ябаха дуратай, хаана хүдэлхэдөө таарахаар байһан тухайнь дууһан элирүүлжэ абадаг. Нэн түрүүндэ ажахыгаа гол шухала газарта, дүршэлтэй бэрхэ коммунистнуудай хажууда эдэнээ табиха, саашадань һургаха, хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдодог. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, отделениин бүхы коммунистнуудай дүрбэнэйнь гурбан хуби мүнөө үедэ шиидхэхы үүргэтэй газарта бусад нүхэдөө дахуулан ажаллана. Тодорхойлбол, мал ажалда 76 хүн, тараан ажалда 5 хүн, механизатораар 7 хүн, совхозой бусад хүдэлмэридэ 9 хүн хүдэлжэ байна.

Малай ашаг шэмэ эрид ехэдхэдэг гайхамшагта ургамал — кукурузые ёһотойгоор нютагжуулжа, ямар ехэ аша үүргэтэй байһыень хүн зондо дахин дахин элирхэйлэн харуулха зорилго тус партийна организаци табяа һэн. Хабарай тарилгын халуун хаһа соогуур партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан залуу эдэбхитэд Павел Аюшеев, Даниил Ухеев гэгшэд энэ харюусалгатай хэрэг даажа абаһан юм. һанаһан хүсэһэнөө заабол бэелүүлдэг эдэ хоёр габшагайшуул коммунистын нэрэдэ хүрэмөөр ажаллаха гэжэ шиидээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Партийна организаци эдэнэртэ зохихо туһаламжа хүргөө. Тиигэжэ Павел Аюшеев звеногойнгоо гэшүүдые толгойлжо, кукуруза һайса утэгжүүлэгдэһэн газарта саг соонь, эрхимээр тарижа, ургасынь хойноһоо зүбөөр харууһалжа, 140 гектарай тус бүриһөө 500 центнер шахуу ногоон тэжээл ургуулжа абаа. Газарайнгаа хүрьһэнэй бүридэлые харалсажа, 110 гектарай тус бүридэнь 3 центнер аммиагай уһа оруулһаниинь, 2000 тонно шэбхэ тарааһаниинь, 30 гектарта минеральна утэгжүүлгэ хэһэниинь иигэжэ аша үрэеэ харуулаа ха юм даа. Мүн 100 га газарта кукуруза тариһан Даниил Ухеевэй звеногойхидшье ана мана ябана. Гектар бүхэнэй 400—450 центнер ногоон тэжээл хуряана.

Һү һаалиин фермэнүүдтэ бии болгогдоһон партийна бүлэгүүд һаалишадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэдээ баһал залуу коммунистнуудта онсо анхарал табидаг. Тус бүридэнь даабари үгөөд, хэр дүүргэжэ байһыень түргэ түргэн шалгадаг, гээгдэхэ, ядалдаха сагтань бодото туһа хүргэдэг. Иигэжэ залуу коммунистнууд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг. Жэшээнь, Харбяадай фермын һаалишан Нина Саганова үнгэрһэн 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1093 килограмм, Нугын фермын һаалишан Сосор Боблоева 839 килограмм һү һаагаа. Эдэ хоёр фермэ һү һааха жэлэйнгээ түсэб 90 шахуу процент хүргэнхэй. Бүхыдөө совхозой хоёрдохи отделениин һаалишад жэлэйнгээ түсэб зуун хоногоор уридшалан дүүргэхээр зоригжонхой.

Тракторно-тараан ажалай бригадада эмхидхэгдэһэн партийна бүлэгые дүршэлтэй бэрхэ коммунист Ж. С. Ошоров толгойлжо ябана. Орооһо тараанай, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса ургуулжа абаха тэмсэлэй түрүү зэргэдэ энэ бүлэгэйхид, тэрэ тоодо залуу коммунистнууд нүхэд М. Морхоев, Х. Мумаева гэгшэд гаранхай. Тарилгын хүдэлмэриин, ургасын хойноһоо харууһалгын шанарые саг үргэлжэ хинан шалгажа, дутагдалнуудаа дары усадхажа ябаһанайнь ашаар орооһо тараа, илангаяа шэниисэ һайнаар ургуулагдаа. Мухар-Шэбэрэй механизаторнуудай патриотическа үүсхэлые эндэхи коммунистнууд түрүүтэй бүхы отделениинхид дэмжэжэ, 3800 центнер тараа гүрэндэ тушааха, хуряалгаа нёдондонойхиһоо богони болзорто, 15—20 хүдэлмэриин үдэр соо дүүргэхэ уялгаа бэелүүлжэ байна.

Партийна эхин организаци үбһэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэридэ баһал анхарал табина. 9 мянга шахуу центнер үбһэн бэлдэгдэнхэй. Тиихэдээ үнинэй коммунистнууд залуу нүхэдөө гол шухала газартань дахуулан ябажа, ажалай габьяа харуулаа, үбһэшэдэй урма зориг бадаруулаа.

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ улам бүри олон хүнүүдые, нэн түрүүндэ залуу коммунистнуудые олоор хабаадуулха гэжэ отделениин па[ртий]на организаци оролдодог. Замай луушадай дүй дүршэлтэй хүдэ[лмэ]ришэдөө ходо танилсуулдаг, шэн[э] рүү аргын ямар нэгэ ажахыда [хэ]лэгдэхэдэ, өөһэдтөө тэрэниие [нэ]бтэрүүлхые хүсэдэг байна. Г[у]залуу коммунистнууд коммунис [ажа]лай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүр[хын] түлөө тэмсэнэ. Дүрбэн хүнд[э э]хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Совхозой отделениин ажал хү[дэл]мэритэй сэхэ холбоотой, мүн [э]хэлэй-партийна, ниитэ-политич[еска] шухала асуудалнуудта зорюулаг[даһан] партийна суглаанууд түсэбэй ё[һоор] үнгэргэгдэжэ, залуу коммунис[тнуу]дай уялга, үүргэ, саашанхи ажа[л] дорхойлогдодог, алдуу дутагд[ал]дынь заһаруулха бодото хэмжээ[abaa]таад, эдэ хэмжээнүүдэй хэр бэ[елүү]лэгдэжэ байһаниинь шалгагдадаг. [...]дэм, бэлэдхэлыень хараадуулан, [за]луу коммунистнуудые мүнөө [...] политика, хүдөө ажахын тодо[р] экономико шудалха кружогто за[...] хабаадуулдаг, агитатор, пропаган[дис]таар, партийно-гүрэнэй хиналтын [ко]митедтэ туһалха бүлэгэй гэшүү[н] табидаг заншалтай.

Залуу нүхэдтөө халуун анх[арал] табижа, эдэнээ коммунистын нэ[рэ] нэрэ дээрэ ургажа ябахаар хүм[үүжүүлхэ] болгохын түлөө отделениин парт[ийна] организаци саашадаа бүри нүлөө[тэй]гөөр ажаллаха зорилготой.

А. ГАРМАЕВ,
Түнхэнэй хүдөөгэй парткомой инструктор.

МОСКВА. Москвадахи Лихачевой нэрэмжэтэ автомобильна заводой бэлэн продукциин складай ехэ территори автомашинануудаар дүүрэн байна. Автомашинануудые ашаһан түмэр замай составууд эндэһээ үдэр бүри ороной бүхы районуудта эльгээгдэжэ байдаг. Тус заводой бүтээн гаргаһан машинанууд хилын саана олоор гаргагдана. Московско заводой маркатай машинануудые дэлхэйн олохон оронуудта хэрэглэдэг болонхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэр замай платформонуудта ашахаар бэлдэгдэһэн автомобильнууд.

ТАСС-ай фотохронико.

АРГА БОЛОМЖОЁО ХАРАЖА ҮЗӨӨД...

«Абаһан социалис уялгаяа бодотоор дүүргэхэ талаар партийна организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэри тухай» асуудал партиин Улаан-Үдын Железнодорожно райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэв. Долоон жэлэй зургаадахи жэлэй гүрэнэй түсэбэй, абаһан социалис уялгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан, энэ талаар ямар дутагдалнуудай бии байһан тухай, предприяти, организацинуудай коллективүүдэй урда табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай нүлөө тухай партиин райкомой секретарь Н. И. Бизюкинэй элидхэл соо тодорхойгоор харуулагдаа. Районой ажалшад абаһан социалис уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Долоо һарын түсэбһөө гадуур 900 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ уялга амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ, 1,3 миллион түхэригэй продукци бүтээгдээ. Энэ хугасаада ажалай бүтээсэ 4,6 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Жэлэй эхиндэ абаһан уялга соо 0,5 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаһан байгаа. «Теплоприбор» заводой, 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын, түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллективүүд абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. «Теплоприбор» заводой партийна организациин секретарь Немилов, Улаан-Үдэ станциин начальнигай орлогшо нүхэр Грушевский, барилга-хабсаралгын поездын [...]комой түрүүлэгшэ нүхэр Смирнов болон бусад үгэ хэлэһэн нүхэд коллективэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө.

Зарим коллективүүд, тэрэ тоодо томо предприяти болохо локомотив-вагон заһабарилгын заводой, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй, мүн хирпиисын заводой, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиалай, ТЭЦ-эй барилгын управлениин хүдэлмэришэд социалис уялгаяа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ гэжэ пленум тэмдэглээ. Үлүү ехэ гаргаша хэхэ ушар үзэгдэнэ. Зарим продукциин өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа үшөө ехэ байна, ашаг олзо оруулха даабари дүүргэгдэнэгүй. Иимэ ушар юунһээ тохёолдоноб гэхэдэ зарим партийна организацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулжа, абаһан социалис уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй хүсэ шадал һайнаар элсүүлнэгүй. Парткомууд, партийна организацинууд социалис уялганuудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай партийна суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээгүй байна, мүрысөө ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ.

Пленумдэ хабаадагшад предприятинуудай арга боломжо тухай хөөрэлдэжэ, жэлэй эхиндэ абтаһан социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхэ тухайгаа мэдүүлбэд. Тиигэжэ урдань абаһан уялгаһаа гадуур үшөө 500 мянган түхэригэй валовой продукци үйлэдбэрилхэ, 6—7 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушааха гэһэн тогтоол баталан абтаа. Коллектив бүхэнэй абаһан социалис уялгаяа бодотоор дүүргэхые, хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулхыень партийна организаци, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые пленум уялгалаа.

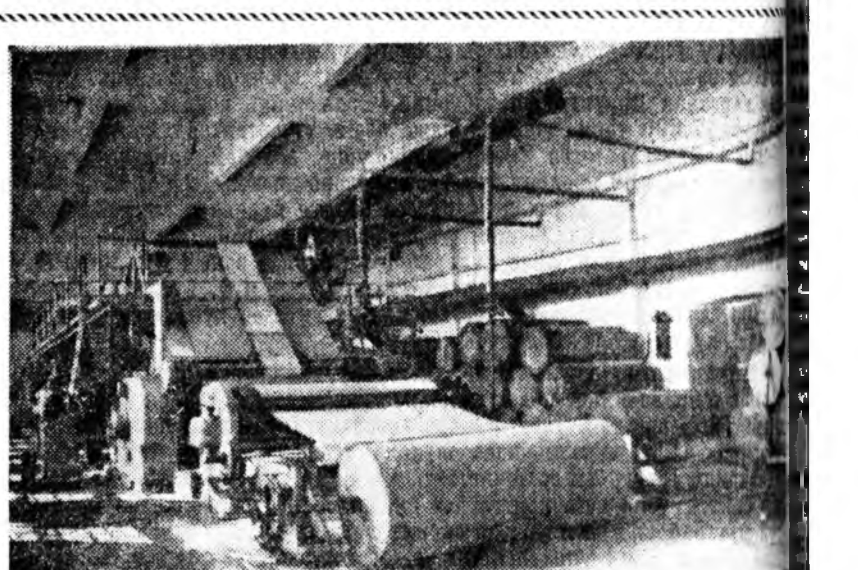

ТҮРҮҮШЫН ПРОДУКЦИ

(Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат дээрэ гофрированна амһарта бүтээхэ цех ашаглалгада үгтэбэ)

Хужам ута цех соо алха балтын абяан, ажалша зоной хөөрэлдэхэнь элеэр дуулдана. Зуу гаран метрэй зайда нэмжын тодхогдоһон гофрмашинын хажууда хүн зон үсөөн харагдана. Энэньшье ойлгосотой. Үйлэдбэринь үргэлжэдөө оньһожоруулагданхай.

Тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүдэй шалгагдажа, хүсэд бэлэн болгогдоһоной һүүлээр «Эхилэгты!» гэһэн захиралта үгтэнэ.

Машинашье хүдэлжэ, гол барабаниинь арьелдэжэ эхилнэ. Даб дээрээ аалиханаар. Теэд энээнһээ хоёр-гурба дахин түргөөр хүдэлгэжэ болохо ха юм. Энэмнай түрүүшын туршалга болоно.

Линиин эхиндэ хоёр хуудаһан саарһан, нэгэ далбагар картон машинада оруулагдажа, саашадаа яба ябаһаар гофрированна картон болохо гарана. Бухэ, хүнгэхэн картон. Татахадашье таһарнагүй, нугалхадашье хухарнагүй. Энээгээр ямарханшье амһарта бүтээжэ болохо юм. Иимэ хэрэгсэлдэ гаргашалагдадаг хэды ехэ хэмжээнэй модон алмагдаха болоноб? Теэдшье модон хайрсагууд хүндэнүүд, тэрэниие бүтээхэншье тиимэ амархан хэрэг бэшэ бшуу.

Гофрмашинаһаа гараһан картон эсхэгдэжэ, саашадаа өөдог машинада ороно. Хүлэй педаль аалиханаар дарахадал амһарта бэлэ[н] болонхой. Өөлгодо хэдэхэн лэ секунда гаргашалагдана.

Түрүүшын хайрсаг бэлэн. Татаад, баряад туршанабди. Хахарха, бутарха юумэ байхагүй, бүхэхэн лэ зүйл хэбэртэй. Энээн соо консервэ, колбаса болон бусад зүйлнүүдые ябталха юм.

Удаа дараалан иимэ хайрсагууд бэлэн болгогдоод лэ гарана. Энэмнай Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат дээрэ хабсаргагдажа дүүрэһэн гофрированна амһартануудые бүтээдэг цехэй түрүүшын продукци болонол!

...Энэ цехэй түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаха гээшэмнай тиимэ амархан хэрэг бэшэ байгаа. Урдань эндэ иимэ юумэ хэгдэдэггүй байгаа ха юм. Слесарьнууд-таарулагшад Геннадий Дерябин, Валерий Куликов, гофрмашинын машинист Владимир Сафонов, просекательна машинын машинист Виктор Черняков болон бусад һайса оролдоһон, бага зэргэ тухашарһаншье байха. Танигдаа, мэдэгдээгүй юумэнүүд олон байгаа ха.

Хабсаргаха үедөө зарим тэд[...] хубилалтануудыешье оруулаа. Тиигэжэ эндэхи ажалһаа нэгэ хү[...]ниие сулөөлхэ арга олдоо бэлэй. Мүн хабсаргалга-туршалгын үед энэ цехтэ ажаллаха хүдэлмэришэд дүй дүршэлтэй болоһон, машина тухеэрэлгэнүүдтэйнь танилсаһан, тэрэниие хайшан гэжэ хүдэлгэхэ, хойноһоонь харууһалха тухай заабари-инструкцинуудые шудалһан юм.

Гофрированна амһарта бүтээхэ цех ашаглалгада үгтэжэ, түрүүшынгээ продукци үгэжэ эхилбэ. Эндэ бүтээгдэһэн хайрсагууд комбинадай хэрэгсэлдэ, мүн Алас Дурна зүгэй загаһашадта эльгээгдэжэ байха юм. Бүри байгша онд[о] тус цех миллион гаран гофрированна хайрсагуудые хэжэ гаргаха байна.

Г. ХАРЧЕНКО.

Зураг дээрэ: цехэй юрэнхы тү[...]хэл.

САГАЙ ЭРХЭЭР

«Коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байһан коллектив эндэ хүдэлжэ байдаг» гээд ЛВРЗ-гэй конструкторска таһагай үүдэн дээрэ бүри һаяхан бэшээтэй байгша һэн.

Августын 19. Заводой профсоюзай комитедэй үргэн суглаан. Конструкторска таһагта коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэһэн шиидхэбэри абтаба. Энэ нэрэ зэргэдэ эдэнэр хүртэхэл ёһоороо хүртэбэ. Хэһэн бүтээһэн юумэн ехэ. Заводые, цехүүдые шэналэн заһабарилха, ВЛ-8, ВЛ-60, ТЭЗ гэхэ зэргын локомотивуудые ашаглалгада оруулха — эдэ бүгэдэ конструкторнуудай таһагые дамжан лэ тарадаг шуу.

Спортивна зал мэтэ томо гэгшын таһалгын дүрбэн метр сонхонуудынь урагшаа харанхай. Энээн соо гэрэлтэй гээшэнь. Чертеж хэдэг станогууд табяатай. Эндэ хүнэй бии үгыниье мэдэгдэхэгүй юм. Байд гээд лэ эдэ станогуудай абяан хүнэй эндэ байһые гэршэлхэ юм.

Конструкторнуудай ажал—ухаан бодолой, зохёохы ажал бшуу. Үни удаан бодомжолжо, тооложо, бодожо үзэһэнэй, заримандаа хамтаараа бодомжолжо, үни удаан арсалдаһанай һүүлээр лэ шэнэ станогууд, автоматическа лининүүд, элдэб түхеэрэлгэнүүд бии болодог юм. Эдэ бүгэдэмнай ажалай бүтээсэ дээшэлүүлдэг, хүдэлмэришэдэй ажалые хүнгэдхэдэг байнал.

Конструкторнуудай таһагта 5 бүлэг бии юм. Тэдэнэй нэгые — автоматизаци, механизациин бүлэгые Вадим Андреевич Романовский ударидадаг. Тиин эдэнэр таһаг соогоо эгээн түрүүн коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болоо һэн. Эндэ хүдэлдэг бүхы 9 гэшүүдынь бултадаа коммунис ажалай ударнигууд.

Нүхэр Романовский гэгшэтэй хүдэлдэг конструкторнууд ехэ хэмээл оролдолго гаргадаг юм. Павел Попов, Иван Гордеев, Петр Фролов, Леонид Романовский, Арсентий Иванов, Василий Яременко гэгшэд ажалаа болзорһоонь ходо урид дүүргэдэг гуримтай. Эдэнэй хэһэн түхеэрэлгэнүүдые тоолохо болоо һаа олон. Гадна эдэнэр Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Заганский», «Знамя Ленина», «Забайкалец» колхозуудай машинно-тракторна мастерскойнуудта юумэ ашаха оньһожоруулга хэһэн байна. Конструктор Яременко республикын хүдөө ажахын министерствын яаралтай захил мүнөө хэжэ байна.

Уралан нарижуулагша-конструкторнууд мүн лэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байдаг. Һүүлшын мэдээгээр эдэнэр 14 уралан нарижуулха дурадхал оруулаанхай. И. Д. Гордеевэй оруулһан дурадхалые шэрэм шудхалгын цехтэ нэбтэрүүлхэдэ жэл соогоо 7102 түхэригэй алмалта үгэһэн байна.

Конструкторнууд И. Д. Гордеев, П. А. Фролов, В. А. Романовский гэгшэд ниитын конструкторска бюродо ехэ анхаралаа табидаг юм. Эдээнэй оролдолгын ашаар эдэбхитэд-конструкторнуудай 15 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ.

Эдэнэрнай һайнаар хүдэлхэһөө гадна, мүн эрхимээр амаржа шададаг зонууд юм. Республика соогоо спортын мастерай нэрэ зэргэ эгээн түрүүн абаһан хуушанай спортсмен Василий Яременко бүгэдэндэ мэдээжэ болонхой. Бэшэ конструкторнуудшье спортдо дуратайнууд даа. Арсентий Иванов хүнгэн атлетикээр локомотивэй суглуулагдамал командада ородог, аяншалгада дуратай, санаар ябадаг — анханай спортсмен хүн байха. Эдэ нүхэднай нэгэшье амаралтаяа город соо үнгэргэдэггүй зонууд юм. Нүхэд Фролов, Романовский гэгшэд шатараар заводойнгоо суглуулагдамал командада орожо, наададаг болоһоор үнинэй. Ажалайшье, байдал һуудалайшье талаар эдэнэр бүгэдэндэ үльгэр жэшээ болон ябадаг.

Иигэжэ коммунис ажалай ударнигуудай — мүнөө үе сагай түрүүшүүлэй тоодо үшөө олон хүнүүд нэмэжэ оробо.

А. ХАРАЕВ.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҮҮРГЭ

Иимэ асуудал «Электромашина» заводой партийна организациин коммунистнуудай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаа. Үйлэдбэриин асуудалнуудые зүбөөр, саг соонь шиидхэхэ, коллективэйнгээ гэшүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ цехүүдэй партийна организаци, бүхы коммунистнуудай дүүргэхэ түрүү үүргэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болобо. Кран бүтээлгын, электромеханическа цехүүдэй, техническэ хиналтын таһагай коммунистнууд үйлэдбэридөө түрүү үүргэ дүүргэжэ ябана, өөһэдөө һайн жэшээ харуулна гэжэ тэмдэглэгдээ. Коммунистнууд цех, участогай ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, партийна суглаануудай абаһан шиидхэбэри бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй ажал ябуулдаг юм. Коммунистнуудай түрүү үүргэеэ бодотоор дүүргэжэ байһан цех, участогууд амжалтатай.

Техническэ, главна металлургиин таһагуудай, шудхалаа хэдэг цехэй партийна организацинууд муугаар хүдэлмэрилнэ, үйлэдбэридөө ёһотой үүргэеэ эзэлээгүй байһаар. Материалнуудые зүбөөр гаргашалха, һайн шанартай шудхалаа хэхэ, журам эбдэгшэдтэй тэмсэхэ гэхэ мэтэ асуудалда партийна органзаци анхаралаа хандуулнагүй. Тиимэһээ коммунистнууд партийна даабаряа муугаар дүүргэнэ, журам эбдэхэ ябадал үзэгдэнэ.

Эмхидхэлэй, парти доторой хүдэлмэри һайжаруулха, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай дүүргэхэ түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ, партийна журам һайжаруулха, абаһан шиидхэбэри, коммунистнуудай партийна даабаряа хэр зэргээр дүүргэжэ байһые ходо хинан шалгажа байхыень партийна бюродо партийна суглаан даалгаба.

Т. НАСЫРОВ,
партиин Улаан-Үдын горкомой инструктор.

ЭГСЭ ЭРЬЕЛТЭ

Буряад орондомнай нютагжаһан шэмэтэ ургамал, «тараалангай хатан» —кукурузагүйгөөр малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэнь бэрхэтэй гэжэ хүн бүхэн ойлгодог болонхой. Олон жэлэй туршада энэ гайхамшагта ургамал эрхим һайнаар тарижа, шэмэтэ ногооень ехээр ургуулхын түлөө «Забайкалец» колхозой (Мухар-Шэбэрэй управлени) кукурузашад ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тиигэжэ жэлһээ жэлдэ кукурузын ногоон тэжээл улам улам ехээр ургуулан абажа, илангаяа һү һаалиа дээшэлүүлээ. Үнеэдтэ кукуруза үгтэхэгүй гээ һаа, колхозой һаалишад ехээр гайхаха, гэлыхэ жэшээтэй болонхой бшуу.

Ажахыгаа ашаг ехэтэйгээр, түргөөр хүгжөөхэ тодорхой түсэб зохёоһон тус колхозойхид малай шэмэтэ тэжээл болодог кукуруза урдынхиһаа улам ехээр ургуулха зорилго энэ жэлдэ табяа һэн. Иигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ 200 гектараар ехые гэхэ гү, али хамтадаа 1000 гектарта кукуруза тариһан байна. Кукуруза тарижа ургуулха тусхай 9 звено эмхидхэгдээд, тус бүридэнь машина, зэр зэмсэгүүд үгтэһэн. Эгээ шэлэгдэмэл, наруули дулаан үрэжэлтэй газар таһалагдаһан. Тиибэшье һаань газарайнгаа хүрьһэ бүхы арга боломжоороо ехээр утэгжүүлхэ зорилго табигдаһан байна. Эдэ звеногой гэшүүд үбэлэй һарануудай туршада, хабартаа, тарилгын эхилтэр наг шэбхэ ехээр гаргажа тараагаа. Газарай хүрьһэнэй бүридэлые хараадуулан, зарим участогто га бүхэнэй 15—25 тонно хүрэтэр нэгиэгдэһэн шэбхэ гаргагдаһан. Мүн нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ, га бүхэнэй 90 килограммаар үлүү минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаһан байна. Боломоор газартань саһан тогтоогдоһон, арга соонь топон халяагдаһан.

Шанартай үрэһөөр, агротехникын заабариин ёһоор тарилга хэхэ, ургасынь хойноһоо оролдосотойгоор харууһалха тухай онсо анхарал хандуулагдаа. Колхозой агроном кукурузашадайнгаа звено бүхэнэй ажалые ходо шалгажа, хүн бүхэнтэй зүбшэжэ ажаллаа. Эдэ бүгэдын ашаар колхозой кукурузашад горитой амжалта туйлаба. Дунда зэргээр гектар бүхэнэй 180—200 центнер хүрэтэр, эрхим газарһаа га бүхэнэй 300 центнер согоон тэжээл ургуулагданхай.

Кукуруза тарижа ургуулха «нюусые» дүрбэн жэл соо бодото ажал дээрэ шудалһан Иван Трофимович Носков (1-дэхи отделени) хамаг нүхэдөө ахижа гараа. 103 гектар газар даажа абаад, га бүхэнэй 300 центнер ногоон тэжээл ургуулаа. Гектар бүхэндэ дунда зэргээр 15 тонно, зарим тээнь 20-ёод тонно хүрэтэр шэбхэ гаргажа, хаа хаанагүй жэгдээр бутаруулан тарааһан байна. Мүн хэрэгтэй газартань минеральна утэгжүүлгэ оруулаа. Бүхыдөө 50 центнер суперфосфат, 60 центнер аммиагай селитрэ хэрэглэгдэһэн. Ургасын хойноһоо зүбөөр харууһалһан, хэды дахин борнойлһон, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн юм. Газарайнь хүрьһэн шииг нойтооршье балай дуталдаагүй. Баян ургаса хуряахын түлөө ажалайнгаа онсо нюуса мэдэжэ ажаллаха хэрэгтэй гэдэг Иван Трофимович иигэжэ һанаһанаа яһала хүсэлдүүлээ. Тиихэдэ 2-дохи бригадын кукурузашад Семен Михайлович Соловьев, Николай Данилович Соловьев гэгшэд баһал эрхим нүхэрһөө холо гээгдээгүй.

Малай шэмэтэ тэжээл элбэгжүүлхэ тэмсэлдэ бодоһон колхозой эдэ кукурузашад ургасаяа багаханшье хоролтогүйгөөр хуряажа ороо. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд ажалынь эмхитэйгээр ябуулагдажа, мүнөө үедэ 800 гектарай ургаса силос болгон дарагданхай. Хэрбээ нёдондо колхоздо 7.200 тонно силос кукурузаар дарагдаһан байбал, мүнөө 14 мянган тоннодо хүргэгдөө. Үшөө 200 гектарай ногоон тэжээл хуряахадань 18 мянган тонно болгогдохо. Энэнь нёдондонойхиһоо 2,5 дахин ехэ болоно бшуу. Силос хэхэдээ 300-гаад центнер һолоомо холилсоо. Хэршэгдэһэн ногоон тэжээл силосэй нүхэн соо нэгэ үе хэжэ нягтаруулаад, нэгэ үе һолоомо дэбдижэ хэнэ. Энэ ушарта шэмэ шүүһэниинь һолоомондоо дууһан шэнгэнэ.

Хэды хоногһоо кукурузын силос даража дүүргэхэеэ байһан габшагайшуулай дундаһаа комбайнер Михаил Степанович Митрофанов, трактористнь Михаил Климович Кузнецов шалгарна.

Халаан соо 5,2 гектар силосэй ногоо хуряаха һаа, 9 гектарта эдэнэр хүргэнэ. Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаһан энэ агрегадайхид Улаан тугаа намилзуулһаар. Улаан-Үдын хэлхеэ холбооондо хабаатай АТХ-гай жолоошод Семен Ковалев, Федор Филатов гэгшэд халаан бүхэндэ 85—100 тонно хүрэтэр силосэй ногоо шэрэнэ.

Кукурузын шэмэтэ силос 2,5 дахин ехэдхэһэн тус колхозойхид мүн үбһэ хуряаха түсэбөө 5 мянган центнерээр үлүүлэнхэй. Тэжээл ехээр бэлдэбэл, һүн, мяхан, нооһон болон бусад улам элбэг дэлбэг болохо гээд колхозой гэшүүд бүхэн урматай.

Л. ГОМБОЕВ.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозойхид ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл нёдондонойхиһоо ехээр бэлдэхэ зорилго табинхай. Мүнөө 5850 центнер силос дарагдаа. Илангаяа шанартай һайн кукурузын силос горитойгоор бэлдэгдэбэ.

Комбайнер Георгий Федорович Кокорин силосэй ногоо хуряахадаа шалгарна. Комбайндаа туһалагшагүйгөөр, гансаараа ажаллажа, бүхыдөө 115 гектарай ургаса хуряагаад ябана. Зураг дээрэ: комбайнер Георгий Кокорин. Доодо таладань —тэрэнэй агрегат.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

—<>—

АШАГ ОЛЗО ҮГЭХ[Э]

Буряадай мебельнэ, модо болбо[сор]уулдаг комбинат дээрэ экономическа конференци һаяхан болобо. Энээндэ предприятиин эдэбхитэд, экономическа ажал ябуулагшад хабаадалсажа, бүтээгдэдэг зүйл бүхэнөө ашаг олзотой болохо тушаа Москвагай 15 предприятинуудай үүсхэл зүбшэн хэлсэ[бэ].

Энэ асуудалаар комбинадай директор Л. П. Шапиро элидхэл хэжэ, комбинадай үйлэдбэрилдэг продукцинуудай үнэ сэн хямдаруулжа, ашаг олзыень дээшэлүүлхэ арга боломжонууд дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн нүхэд предприятиин экономическа хүдэлмэри һайжаруулха тушаа тодорхой дурадхалнуудые оруулаа.

Конференцидэ хабаадагшад Москвагай предприятинуудай үүсхэл дэмжэжэ, энэ жэлэй туршада үйлэдбэридэг зүйл бүхэнөө ашаг олзотой болгохо гэһэн уялга абаба.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1964 оной сентябрийн 9.

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгын түгэсхэл

(Эхинь 1-дэхи нюурта)

...ий ажахы хүтэлбэрилэлгын ...той найжаруулха тухай асуу... Чехословакиин хани нү... ...оно анхаралтай хандуул... ...словаки гүрэн промыш... болон хүдөө ажахыгаа хү... ...ир эгээн ашагтай hайн ар... ...манай оронойхидол адли... бадарна.

...гү, али фабрикын ашагтай ...хүдэлмэрилхын тула жииргэл... ...дайшье, мүн хүтэлбэрилэл... ...материальна талаараа бү... ...шаха зорилгоор үйлэдбэри... ...лайнаар хүдэлмэрилхэ тушаа... Чехословакиин нүхэдүүд ...хэлээ.

...делегаци Ян Шверма нэрэмжэтэ заводто ошоо hэн. Энэнь ...мотоциклнуудые болон тэдэнэй ...хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг ...арадай предприяти юм. Энэ ...мотоцикл hайн шанартай... Чехословакиин бусад оло... ...предприятинуудай продукцинай ...тус заводой продукцие бидэ... ...хүдалдажа абанабди. ...хүдэлмэришэдэй ...хүдэр гараар хэгдэhэн чехо... тухэеэрэмжэ болон машина... Советскэ Союзай олохон ...нууд дээрэ тодхоогдонхо... Прагада болоhон митинг ...би хэлээ hэм.

...Шверми нэрэмжэтэ завод ба... ...hонирхолтой гэбэл, энэ ...Чехословакиин бүхы промыш... ...ые абаха гараhан замые али... ...лаар харуулдаг юм. Тус ...зуун жэлэй эхээр бии бо... Түрүүшээр мотоциклнуудые ...шахуу аргаар үйлэдбэ... ...байгаа. Удаань тэндэ автоматууд бүтээгдэдэг болоhон ба... түрүүшын авиационно мо... завод 40 жэлэй урда тэ... гаргаhан юм. Арадай засагай ...энэ завод ехээр ургажа, ...томохон предприяти бо... Тус завод элдэб янзын авиа... моторнуудые бүтээдэг бай... гарганашье.

...заводой хүтэлбэрилэгшэд... инженернүүд, техникүүд болон ...мэргэжэлтэд хөөрэлдөөбди. Че... хани нүхэдэй бидэндэ ...зорилгонуудтаа адли эгээл... зорилгонуудые шиидхэхэ гэжэ... ...Эдэ зорилгонуудаень гол... ...шанхи техническэ дэбжэлтын үйлэдбэриин техническэ шабайжаруулхын түлөө, бүри ...лай бүтээсэ түйлахын түлөө болоно.

...словакаар ябахадаа бидэнэр ...рим хүдөө ажахын кооперати... ...болон үйлэдбэринүүдтэй танилсабди. Республика дотор мүнөө 7626 кооперативуу бии байна. Хахалагдаагар газарай 92 процент шахуунь хүдөө ажахын кооперативуудай, гүрэнэй ажахынуудай мэдэлдэ оронхой.

Чехословакиин хүдөө ажахын үйлэдбэри ниилэд дээдэ хэмжээндэ гаранхай, энэнь социализмын оронуудай дунда түрүү hууринуудай нэгые эзэлнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Имагтал кооперативуудай амжэлхэhэн жэлнүүдтэ (1948—1963 онуудта) Чехословакиин хүдөө ажахын ниитэ продукци 34 процентээр, хүдалгадаар продукцинь 90 процентээр ехэ болоhон байна. Үнгэргэшэ жэлдэ гектар газарhаа 24,3 центнер шэниисэ, 20,2 центнер хара тарээн, 23,3 центнер ешмээн, 298 центнер саахарай свёкло сүтлуулагдаа. Энэнь багашье бэшэ, мүн эгээн ехэшье бэшэ тоо гээшэ ааб даа. Эрдэм, наукын болон техникын түйлалтануудай үндэhөөр, хими хүгжөөhэнэй, селекционно хүдэлмэри ябуулhанай үндэhэн дээрэ бүри hайн үрэ дүн түйлаха гэжэ Чехословакиимнай ханинар оролдоно.

Чехословакида минеральна утэгжүүлгэ бүри ехээр үйлэдбэрилэн, хүдөө ажахыгаа ашагтай болгохо хэмжээнүүд абтажа байна гэжэ нүхэр Новотный намда хэлээ hэн.

Бидэнэр Ксаверовын шубуунай фабрика ошожо хараабди. Тус фабрикада шубуунай мяха, үндэгэ абаха хэрэг hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Энэ фабрика али нэгэн талаараа жэшээтэ hайн фабрика байна. Юундэб гэбэл, энэ предприяти мүнөө үедэ шубуунай мяха бүри ехээр абаха хэрэгтэ ямар хэмжээнүүд абтажа байhыень харуулна. Энэ фабрикын баригдажа дүүрэхэдэнь жэлдэ 2300 тонно шубуунай мяха абтадаг байна юм.

Тус фабрика хадаа саашадаа ехэ арга боломжотой предприятинуудай тоодо оролсоно. Колхоз, совхозуудтаа бидэнэй мүнөө хэрэглэжэ шубуу үсхэбэридэг арга методууд бодото дээрэ хэрэглэгдэжэ байна. Мүнөө мяха, үндэгэ промышленна аргаар абадаг болохо ёhотойбди.

Чехословакидахи манай ханинар шубуунай мяха, үндэгэ абалгын интенсификаци хамда оронхой гэжэ бидэнэр энэ фабрика ошожо дээрэhээ мэдэжэ hэншэ байнабди. Энэ хадаа хүгжэлтын зүб, саашадаа ашаг үрэтэй байдал зам мүн.

Шубуунай ажахын продуктнуудые шубуунай фабрикануудай болон тусхай мэргэжэлтэй бусад ажахынуудта абадаг болоhоной ашаар оронойнгоо хэрэглэмжые гүйсэд хангахын тулада ямар хэмжээнүүдые бидэнэй хараалжа байhые энэ фабрикын коллективтэй уулзахадаа хөөрэжэ үгөө hэм. Энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэхэгүйемни зүбшөөгыт. Промышленна аргаар үндэгэ, шубуунай мяха абаха талаар тодорхой хэмжээнүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совеэдэй шиидхэбэри соо хараалагданхай. Энэ шиидхэбэри hаяшаг хэблэлдэ толилогдоhон байна.

Шубуунай фабрикануудай шэнэ проектнүүдые зохёоходоо Чехословакидахи нүхэдэйнгөө hайн дүй дүршэл хараадаа абаха хэрэгтэй. Манайда шубуу үсхэбэрилхэ шэнэ янзын фабрикануудай бии байбашье, бусадай hайн дүй дүршэл хэрэглэхэ гээшэ манай мэргэжэлтэдтэ аша туhатай байха бшуу. Дүй дүршэлыетнай халан абаhуубди гэжэ чехословак ханинараа гүйтаа hэмди, тиигээд тэдэнэр ехэ дуратайгаар зүбшөөhэн байна.

Манай делегаци «Свобода» гэжэ хүдөө ажахын кооперативта ошоhон байна. Энэ хадаа ехэл hонирхомоор, ехээр хүгжэнги ажахы юм. hуража абамааршье зүйл тэндэ яhала олон. Минеральна утэгжүүлгэнүүдые хэрэглэhэнэй, газараа hайнаар элдүүрилhэнэй ашаар энэ кооператив хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абадаг байна. 1963 ондо шэниисын ургаса гектарай 43 центнер, хара тарянай—30 центнер, хартаабхын—165 центнер, саахарай свёклын ургаса гектарай 382 центнер болоhон байгаа гэхэдэ ойлгосотой болоно.

Энэшье жэлдэ эндэ баян ургаса хуряагдаа. Энэ жэлдэ тус кооператив гектарай 44,8 центнер горох хуряагаа гэжэ бидэндэ хэлээ hэн.

Бидэнэй Скандинавида аяншалжа байха үедэмнай манда үүлтэртэ эмэ ба эрэ бүрүүнүүдые бэлэглэhэн байгаа. Энэ хадаа капиталис фермэнүүдтэ түлжүүлэгдэhэн hайн мал гээшэ.

Зүгөөр социалис ажахынуудташье баhал hайн үүлтэртэй адууhа мал түлжүүлэгдэдэг. Чехословакидашье бидэндэ мяха-hүнэй үүлтэрэй улаа эреэн племенной эмэ бүрүү бидэндэ бэлэглэhэн байна. Энэ бүрүүгэй эхынь hүнэй тоhолиг 4 процентhээ дээшэ болодог гэжэ бидэндэ хэлээ hэн. Энэ кооперативта hайн үүлтэрэй гахайнууд түлжүүлэгдэдэг. Үүлтэртэ эмэ гахай, 2 центнер сортовой горох бидэндэ мүн лэ бэлэглээ.

Эдэ бэлэгүүдэйнь түлөө чехословак ханинартаа үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэнэбди. Бидэ ажалша хүнүүдбди, тиимэhээ эдэ бэлэгүүдыень ажахынуудтаа хэрэглэхэ байхабди.

Прагада хэгдэжэ байгаа гэр байрын барилгатай hонирхон танилсаа hэмди. Тодорхойлон хэлэхэдэ. Чехословакиин ниислэл хотын баруун хубидахи шэнэ районие хараhан байнабди. Энэ район үндэр доболиг газарта оршодог. Эндэхи сагай уларил, сэбэр агаар тушаа хэлэхэ болоо hаа, энэ район аятай зохид газарта түбхинэнхэй. Яахадааб гэхэдэ, энэ район үргэлжэ ехэ ой модоной хажуудахана оршоно ха юм. Олон гэр байрануудые бариха газар зүбөөр шэлэн олохододоо, ерээдүйн ажаhуугшадай эрилтэдэ архитекторнуудэй анхаралтайгаар хандаhаниинь эндэ харагдана бшуу. Бидэнэр элдэб янзын түхэлэй гэрнүүдые, мүн барилгын элдэб янзын конструкцинуудые хараабди. Гол шухалань юуб гэхэдэ, бидэ иимэ барилга хэжэ оролдосотойгоор hураха ёhотойбди, тэндэхи квартиранууд досоо талаhаа ехэ hайнаар түхеэрэгдэнхэй байха юм.

Тобшоор хэлэхэдэ, чехословак арадай ажабайдалай алишье талаарнь hонирхон танилсахадамнай, hонирхомоор зүйл ехэ олон байгаа, манай чехословак ханинарай амжалта түйлажа байhандань сэдьхэлнай омогорхолоор дүүрэн байна.

Банска-Бистрицидэ табигдаhан омог баяртай, оюун бэлигтэй концерт бидэнэй сэдьхэлдэ бүхөөр халуугдаа. Творческо интеллигенциин өөрынгөө арадай ажабайдал болон тэмсэлтэй таhаршагүй холбоо барисаатай байhыень энэ концерт харахадаа мэдээ hэмди.

Социализмы орон бүхэн промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин, эрдэм, наукын, техникын ба соёл культурын элдэб hалбаринуудта үнэтэй сэнтэй дүй дүршэлтэй боложо байдаг.

Экономикын болон соёл культурын байгуулалтын талаар дүй дүршэлөө үргэнөөр халан абалсахадаа, социалис ба коммунис байгуулалтын дабшасые улам түргэдхэнэ гээшэбди. Үйлэдбэриингөө нюусануудые бэе бэеhээ нюудаггүй, харин өөhэдынгөө түйлалтануудые, өөhэдынгөө эрхим дүй дүршэлые ехэ дуратайгаар хубаалдадаг байhандаа манай оронууд капиталис оронуудта орходоо сэгнэшэгүй ехэ булюу hайн байдалтай бшуубди. Энэ булюу hайн байдалаа хэрэглэхэ ёhотойбди.

Брно городтохи уласхоорондын яармаг ошожо харахыемнай бидэниие уриhан байна. Энэ яармаг дээрэ дэлхэйн социалис оронуудай болон капиталис оронуудай промышленность харуулагданхай байба. Яармаг дээрэ Чехословакиин болон бусад оронуудай техникын шэнэ шэнэ зүйлнүүдтэй ехээр hонирхон танилсаhан байгаабди. Дүй дүршэлөө халан абалсахада, гүрэнүүдэй хоорондо экономическа харилсаа холбоо хүгжөөхэдэ иимэрхүү яармагууд аша туhатай гээшэ.

Бусад городуудайхидал мэтэ, Брно городой хүн зон бидэниие хани халуунаар, омог баяртайгаар угтаа hэн. Хани ёhoор угтаhанайнь түлөө тэдээндэ үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэхэ хүсэлэнтэйб.

Чехословакиин арад ехэ илалта түйлажа, социалис байгуулалтын теори болон практикада өөhэдынгөө хубита оруулhан байна. Энэ хадаа Чехословакиин Коммунис партиин, нүхэр Антонин Новотный түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедэй ябуулдаг ёhотойл марксистско-ленинскэ политикын аша үрэ мүн болоно.

Энэ аяншалгын үедэ бидэнэр Чехословакиин хүтэлбэрилхы партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшадтай уулзаhан, хөөрэлдэhэн байнабди. Манай хоёр партинуудые, манай оронуудые hонирхуулжа байhан үргэн олон асуудалнуудаар hанамжануудаа халан абалсаабди. Манай хэhэн хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүд хамтын Советско-Чехословацка мэдүүлгэ соо харуулагданхай. Энэ мэдүүлгэ хэблэлдэ толилогдонхой.

Бүхы асуудалнуудаар бидэнэр бүрин нэгэн hанаалтайбди гэжэ чехословак нүхэдүүд болон бидэнэр нэгэ хангалтатайгаар тэмдэглээбди. Манай хоёр партинууд болон правительствануудай баримталдаг үзэл бодолой, хараа шугамай нэгэн адли байhые эдэ хэлсээнүүд үшөө дахин батадхан харуулаа.

Хэлсээнүүдэй үедэ экономическа талаар харилсан ажаллалтын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Мүнөө бидэнэр Чехословакитай hайн холбоо барисаатайбди, зүгөөр энэ холбоо барисаае улам саашаданъ хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ арга боломжонууд ехэ гээшэ. Энэ харилсаа холбооe үргэдхэхэ гэжэ Чехословакишье, Советскэ Союзшье оролдодог юм.

Чехословакиин Социалис Республикын болон Советскэ Союзай экономикые саашадаа бүри нягта холбоотой болгохо, арадай ажахын түсэбүүдые үшөө hайнаар тааруулан зохилдуулха, үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ ба томодхохо ябадал хүгжөөхэ болон бусад асуудалнууд тушаа бидэнтэй хөөрэлдэхэдөө чехословак нүхэдүүд хэлэhэн байна. Манай делегаци элэ дурадхалнуудыень зүбшөөhэн тухайгаа мэдүүлээ.

Советско-чехословацка хамтын мэдүүлгэ дотор уласхоорондын асуудалнуудаар манай баримталдаг ниитэ хараа бодолнууд найруулагданхай гэжэ та нүхэдүүд мэдэнэт. Арадуудай хоорондын эб найрамдалай түлөө, социаль ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай амгалан ёhoор зэргэ оршон байха гол ёhонуудай илан мандахын түлөө саашадаа шууд тэмсэхэ гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти, Чехословакиин Коммунис парти эрид шиидэнги байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Советскэ Союз болон Чехословаки Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхын, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлэгдэлнүүдые усадхахын, уласхоорондын түгшүүрилтэй шанга байдал hуларуулхын хойноhоо оролдохо байха.

Империализмда, колониальна дарлалтада эсэргүү тэмсэлээ саашадань үргэлжэлүүлхэ, амгалан байдалай, дэбжэлтын замаар хүн түрэлтэнэй хүгжэхынь тула шухала бүхы юумэ хэхэ гэжэ манай партинууд хүсэд шиидэнхэй.

Империалистнууд социалис оронуудта эсэргүү, хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөрэлтын хүдэлөөндэ эсэргүү тэмсэлдээ империализмда эсэргүү фронтын хүсэнэй задагайралгада, национализмда түшэглэнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө эб таhалха ябуулгын хэгдэжэ байhантай дашарамдуулан, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ тохёолдоhон байдал тухай асуудалаар hанал бодолоо зүбшэн хэлсээбди.

Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй харша ябуулгань коммунис хүдэлөөндэ хохидол ушаруулна гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти, Чехословакиин Коммунис парти олонхи ахадүү партинуудтал адляар, нэгэн hанаалтайгаар сэгнэнэ. Үнэндөө Хитадай хүтэлбэрилэгшэд империализмда эсэргүү тэмсэлэй ниитэ фронтые hуларуулан, империалис түримхэйшүүлэй хорото балмад аашануудые улам дэбэргэнэ, революционно хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэнь туhална.

Хамтын мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэhэнэй ёhoор, иимэ ушар байдалай тохёолдоод байхада, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөө зарлаха шухала болоо. Иимэ зүблөө зарлаха бэлэдхэл хэхын тула, энэнэй урда тээхи зүблөөнэй hунгаhан редакционно комиссида ородог, энэ зүблөөнэй бэлэдхэлдэ хабаадахаар зүбшөөрhэн партинуудай түлөөлэгшэнэрэй редакционно комиссие энэ жэлэй декабрь соо зарлаха хэрэгтэй. Иимэ болоод байхадань, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй зэргэдэхи нэгэдэлые, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудые хамгаалан баримталдаг бүхы ахадүү партинуудай түлөөлэгшэд сугларжа, шиидхэбэреэ хүлеэhэн асуудалнуудые хамтаараа зүбшэн хэлсэхэ гээшэ имагтал зүб шиидхэбэри болохо байна. Энэ хадаа Советскэ Союзай Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин, мүн бусад олонхи марксистско-ленинскэ партинуудай хамтын hанал бодол болоно.

Социалис оронуудай бата нэгэдэлэй түлөө, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй антиленинскэ, эб эмхи таhалха хараа бодолhоо уламжалан уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ тохёолдоhон горитой бэрхэшээлнүүдые зайсуулхын түлөө, мүн марксизм-ленинизмын hургаалай, пролетарска интернационализмын үндэhөөр уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бүхы отрядуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэл хангахын түлөө саашадаа эсэшэ сусашагүй тэмсэхэбди гэжэ манай хоёр парти мэдүүлээ.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Чехословакиин Социалис Республикада бидэнэй аяншалгын гол дүнгые тобшохоноор, хэдэхэн үгөөр найруулан хэлэбэл иимэ байна:

Манай партийно-правительственна делегациин айлшалалга хадаа Советскэ Союзай Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин үзэл сурталай, политическэ талаараа нягта нэгэдэлтэй байhые, Советскэ Союзай болон Чехословакиин арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаатай байhые дахинаа элирхэйлэн харуулаа. Энэ айлшалалгамнай пролетарска интернационализмын гол ёhонуудые үндэhэ болгон, хоёр ороной хоорондохи ахадүүтэй харилсаа холбооe саашань хүгжөөлгэдэ туhа хүргөө.

Манай оронуудай хоорондын хани барисаан хэзээ хэзээнэйхиhээ бата бэхи болоhыень үшөө дахин харабабди. Прагада болоhон митинг дээрэ энэ хани барисаан тухай нүхэр Антонин Новотный тон тодоор хэлээ:

— Чехословак-совет хани барисаан саашадаашье гранит мэтэ бата бэхи байха, манай Эхэ ороной мүнөөнэй ба ерээдүйн үеынхидэй ухаан бодолдо маша шухала түйлалта гэжэ мэдэрэгдэхэ байха.

Үгэеэ түгэсхэхэ зуураа: Чехословакиин хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин түлөөлэгшэдэй үмэнэhөө совет хүнүүдтэ халуун амаршалга, үнэн зүрхэнэй, хани ёhоной хүсэлэл дамжуулха аятай hайхан уялгаяа дүүргэхые хүсэгдэнэ. Иигэжэ дамжуулхыемнай Чехословакида хаа хаанагүй, заводууд болон фабриканууд дээрэ, кооперативуудта гүйhан байна. Бидэнтэй уулзаhан хүнүүд бүлтэдээ совет арадта дуратай, хани ёhоной талархалтай байhанаа мэдүүлээ. «Советскэ Союзтай хэтэ мүнхэдөө хамта ябахабди!» гэжэ хэлэхыень хаа хаанагүй дууладаг байгаабди. Манай арад тушаа hайн hайхан үгэнүүдые хэлэhэнэйнь, иимэ мэдэрэлтэй байhанайнь түлөө манай ахадүүнэр болохо чехословак ханинарта таанадай үмэнэhөө үшөө дахин баяр баясхалан хүргэхыемни, хамтын хэрэгэй түлөө тэмсэлдээ шэнэ амжалта түйлахыень тэдээндэ хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Чехословакиин хүнүүд уулзахадаа: «Честь праце»—ажалай алдар соло! гэжэ юрөөн мэндэшэлэлсэдэг заншалтайень мэдэнэ бээт. Өөрынгөө гараар ерээдүйн гайхамшаг байдал байгуулжа байгаа шэнэ дэлхэйн хүндэ иигэжэ хандахань ехэл hайн даа. Бүхы дэлхэйн ажалша хүнүүд иимэ гэгээн гэрэлтэ ерээдүйе байгуулхань лабтай.

Чехословак арадта ханидан: Советскэ Союзай арадууд хэтэ мүнхэдөө таанадтаяа суггаа ябахал гэжэ хэлэнэбди.

Ерээдүйн жаргалта байдал гээшэ—коммунизм гээшэ урагшаа хамта дабшахабди.

Анхаралтайгаар шагнаhанайтнай түлөө баяр хүргэнэб.

Болгариин сүлөөлэгдэhөөр 20 жэлэй ойдо

АХА ДУУ ОРОНДО

hАЙНДЭРЭЙ СОФИ

...рата тунгалаг, ажалша бүхэ... Софи Болгаридахи социалис ...люциин 20 жэлэй ойн урда ...эне хэзээ хэзээнэйхиhээ хүхюу ...тай. Эрхэ сүлөөгэй Үдэрэй ...лэлдэ ажалшадай түйлаhан ...амжалтанууд тухай шэнэ шэнэ ...ынүүдые түбэй радио, телеви... ...дамжуулна. Түбэй газетэнүүд ...восстаниин баатар солото ...нүүд тухай, фашизмда, капи...ализмда эсэргүү болгар арадай ...лдэ хабаадажа, сүлөөлэгшэнь ...Совет Армиин аха дүүтэй ...тамжа тухай материалнууд, ...жанууудые үдэр бүри толил... ...баатар тэмсэлэй мартагдашагүй ...нүүд тухай фотографинуудые ...лна.

Софи hайндэрэй гоё hайхан ...тэй. Улаан Армида зорюу... ...ниислэлэй түбтэ табигдаhан ...мент сэсэгүүдээр булатдан... Сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ ...талмай дээрэ Марксын, ...ьсэй, Ленинэй, Димитр Бла...вой, Георгий Димитровой, Н. С. ...щевой, Тодор Живковой, БКП-... ЦК-гай Политбюрогой гэшүү... КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй ...үдэй портредууд табяатай. ...ороной хани барисаанай hул...дэг болохо НРБ-гэй, СССР-эй ...эй гербүүд гүрэнэй банкын ...н дээрэ табигдаа. Фашизмда ...гүү болгар арадай баатар зо... тэмсэлдэ зорюулагдаhан уран ...ан ехэ зураг, арадуудай хоо...ндохи эб найрамдалай ба хани ...саанай түлөө, уласхоорондын ...унис болон хүдэлмэришэнэй ...лөөнэй бата нэгэдэлэй, нягта ...салай лозунгнууд талмайн ...г болоно. Ниислэлэй гудам...нуудта, бульварнууд, паркнууд ...үүр хэдэ миллион бишыхан ту..., сэсэгүүд, плакадууд, лозунг... ...д толорно.

Софиин культурна ажабайдал ...бусын дэбжэлтэтэй. Сентяб...ин 1-hээ 10 хүрэтэр хотын тү... талмайнууд дээрэ, паркнууд ...hайндэрэй карнавалнууд, ара... ...угаа наадан, мэдээжэ артист...дай, уран hайханай коллекти...дай концертнүүд болохо гэжэ Софи хотын арадай Совет бидэнэр... ...мэдээсээ. Ниислэлэй театрнууд мүнөө жэлдэ өөhэдынгөө сезониие эртэ эхилхэ. Иван Вазовай нэрэмжэтэ арадай театр Болгаридахи социалис революциин 20 жэлэй ойдо зорюулагдаhан К. Кюлявковай «Первый удар» гэжэ шэнэ зүжэгэй премьерэ сентябриин 7-до харуулха. Сентябриин эхин багта орон доторнь уран hайханай фильмын недели нээгдэжэ, Болгариин социалис киноискусствын эрхим hайн зохёолнууд харуулагдаха.

Сэсэглэн hалбаржа байгаа Софи социалис ажалай шэнэ илалтануудаар, тоо томшогүй олон сэсэгүүдээр, баяр энеэдэтэйгээр агууехэ национальна hайндэрөө угтаба.

ГИДРОЭНЕРГЕТИКЫН ТОМО БАРИЛГА

Болгариин мэргэжэлтэдэй проектээр Рила хадын зүүн-хойто хубида «Сестримо» гэжэ, республика доторхи эгээн томо гидроэнергетикын барилга эхилээ. 1.900 метр үндэр газарта каналнууд малтагдажа, Рилаhаа эхитэй Марица, Места гэжэ хадын хоёр мүрэнэй аса hалаануудай уhа суглуулха. Зургаан жэлэй турша соо үндэр хадын хүнхэр талада 123 миллион кубическа метр уhа багтааха «Белкемен» гэжэ далай, «Беклемен», «Сестримо», «Момина Клисура» гэжэ томо гидроэлектростанцинууд баригдаха.

Шанга урасхаалта Рилын уhан жэл бүри 710 миллион киловатт-час хямда электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ. Тэрээнhээ гадна, эндэхи уhаар ороной Пловдивска, Пазарджикска округуудай газар уhалагдаха байха.

hОНИРХОЛТОЙ ТООНУУД

Арадай засагай хорин жэл соо Болгариин хүдөө ажахын институдууд 15.000 агроном, зоотехник, ветеринарна врач, хүдөө ажахын механизатор болон мэргэжэлтэдые бэлдээ.

Хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэ мэргэжэлтэдэй тоогоор мүнөө Болгариин Арадай Республика дэлхэй дээрэ түрүүшын hууринуудай нэгые эзэлнэ.

Орон доторынь хорин жэл соо үндэр ургасата олон шэнэ ургамалнууд бии болгоодоо.

Хэрбээ капиталис Болгаридахи таряашадай үмсын ажахынуудта дунда зэргээр жэл соо үнеэн бүриhөө 450 литр hү haадаг байhан haань, мүнөө бүхыдөө орон дотор 1.262 литр, газар таряалангай кооперативна ажахынууд дотор 1.684 литр хүрэтэр hаана. Мяха абалта орон соонь арадай засагай жэлнүүдтэ 30 процентээр, үндэгэ—641 процентээр, ноохо—89,5 процентээр ехэ болоо.

ХАНИ ХАРИЛСААНАЙ ҮНДЭhӨӨР

Советскэ Союзай ахадүүгэй туhаламжаар Болгари арадай засагай 20 жэл соо хүгжэлтэ түгэс промышленностьтай, баян хүдөө ажахытай, дээдэ зэргын соёл болон искусстватай индустриально-аграрна орон болонхой.

Хани барисаанай, экономическа харилсаанай аша үрые Болгарида хаа хаанагүй хаража болохо. Энээнэй ашаар мүнөө үеын томо цехүүд, шэнэ заводууд, хүдөө ажахын хүсэн түгэлдэр техникэ, хоёр арадай эрдэм ухаанай, соёл культурын, искусствын бүхы талын түлөөлэгшэнэрэй нягта харилсаа холбоон байгуулагдаа.

Болгар болон совет проектировщигууд олон жэлэй нягта холбоо барисаатай. Энээнэйнь ашаар промышленна предприятинуудай, барилгануудай хэдэ хэдэн проектнүүдые зохёоходо, эрдэм ухаанай, техникын эгээн шэнэ түйлалтанууд, промышленна барилгын шэнэ арганууд хэрэглэгдэнэ. Гансахан 1963—1964 онуудта Болгариин машина бүтээлгын арбан нэгэн заводой барилгын проектнүүд Советскэ Союз дотор зохёогдоо. Тэдэнэй дунда телевизор бүтээлгын завод, электрокар болон мотокарнуудые бүтээлгын завод оролсоно.

Электро-тельфернүүдые үйлэдбэрилхэ Габровска заводые үргэдхэлгын проект Москвагай проектнэ организацинуудта зохёогдожо байна. Тус предприяти долоон автомат линитэй байха, механическа цехүүд доторхи бүхы станогуудай, түхеэрэлгын 45 процентнь автомат шахуу аргаар хүдэлхэ гэжэ проект соо хараалагданхай. Энээнэй ашаар Габрово хотодохи электро-тельфернэ завод продукциингаа өөрынь үные жэл соо 1.300 мянган левээр хямдаруулжа, заводые үргэдхэлгэдэ гаргашалагдаhан зөөрэ хоёр жэл соо харюулха байха.

Ахадүү Болгариин техническэ дэбжэлтын аша туhада ехэ юумэ хэhэн совет мэргэжэлтэд тухай Болгариин ханинар халуун дулаанаар, баяртайгаар дурдадаг.

К. ОРЛОВА,
ТАСС-ай фотохронико.

Софи.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Софи городой Ленинэй нэрэмжэтэ талмай. Баруун гарhаа «Балкан» гостиница, универсальна магазин.
БТА—ТАСС-ай фото.

СОВЕТСКЭ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ СОФИДА ЕРЭБЭ

СОФИ, сентябриин 7. (ТАСС). ...КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй советскэ партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр Софида ерээ. Болгарида социалис революциин илаhаар 20 жэлэй ойе hайндэрлэлгэдэ хабаадахын тулада Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Болгариин правительствын уряалаар делегаци ерэhэн байна.

СУУТАЙ КУРОРТНУУД

СОФИ. (АПН-эй корр.). Болгариин «Алтан элhэн», «Дружба» гэhэн хара-далайн курортнууд холуур суудa гаранхай. Эндэ жэл бүри 150 мянга шахуу хүн амарна.

Ойн баярай бэлэгүүд

СОФИ. (АПН-эй корр.). Арадай засагта Болгариин ажалшад алдарта hайндэрөө— орон доторнь фашис диктатурын унагаагдаhаар 20 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтахын тула дабхар эршэтэйгээр ажаллаба. Ажалай шэнэ амжалтануудай түйлагдаhан тухай мэдээсэл ороной фабрика, заводуудhаа үдэр бүри абтадаг байгаа. Василь Коларовай нэрэмжэтэ электрозаводто 110 киловольт хүсэтэй шэнэ выключатель бүтээгдээ.

АРАД ЗОНДОО АЛБА ХЭХЭ

Болгаридахи социалис революциин хорин жэлэй ойн энэ түүхэтэ hайндэр тухайдал хөөрэлдөөн болоно. Тиимэhээ мүнөө үеымнай литература тухай үгэ hайндэрэйшье, юрыншье байдалай удхатай. Юундэ hайндэрэй удхатайб гэхэдэ, бүхы арадай илалтын хубинь болоhон социалис литературынгаа түйлалтануудаар мүн лэ омогорхохын ехээр омогорхохо ёhотой байнабди. Юундэ юрын байдалай удхатайб гэхэдэ, манай литературын ерээдүйнь арадай, партиин үмэнэ уялгаяа дүүргэжэ, улам hайнаар, бүри оролдосотойгоор хүдэлмэрилхыень, эсэхэ сусахаяа мэдэнгүй ажаллахыень манай уран зохёолшодhоо эринэ.

Болгариин уран литература арадай түүхэhээ эшэ үндэhэтэй. Болгариин эрхэ сүлөөгэй түлөө агууехэ тэмсэлшэдшье манай түрүүшын уран зохёолшод байhан. Христо Ботев, Любен Каравелов, Закарий Стоянов манай гайхамшагта уран зохёолшод байгаа. Хэтэ мүнхэдөө манай нациин омогорхол болохо уг заншалай эхи захые тэдэнэр табяа юм. Литература гээшэ арадай тэмсэлэй зэбсэг, национальна ухаан бодолой шухала нүхэсэл мүн гэhэн ойлгомжо энэ уг заншалай үндэhэ hууринь болоно.

Христо Ботевой сэсэн мэргэн зохёол литературын гайхамшаг бүлэг дотор яларжа байдаг. Манай революционно литературын хүгжэлтын зам дээрэ хэды буруу зүйлнүүдэй тохёолдобошье, Ботевой табиhан эхи заха, тэрэнэй зүдхэмжэ литературын гол шэглэлые тодорхойлhон байна. Димитр Благоевэй—манайда марксизмэй нэбтэрүүлhэн сүүтэй хүн. Марксизмын hургаал манай шэнэ түүхын замые гэрэлтүүлжэ, социалис суртал бодолой байдалые үүсхээ.

Социалис революциин 1944 оной сентябриин 9-нэй илалта литература болон искусствын үмэнэ шэнэ толотомо хараа бии болгоо. Манай уран зохёолшод зүб замаар дабшана, партиин хэрэгтэ, арадай уг зорилгодо үнэн сэхэ байдаг. Эдэнэрэй номууд—романууд, шүлэгүүд, рассказууд болон зүжэгүүд социализм байгуулагшадай саг үргэлжын хани, манай обществын мүнөө үеын хүгжэлтын шухала нүхэсэл болонхой. Нэгэ хүндэ hүгэдэн шүтэхэ ябадал манай литературын партийна гол шанарые хазагайруулдаг, урагшаа дабшалгадань hаад хэжэ, хүгжэлтыень хизаарладаг байгаа.

Болгариин Коммунис парти искусствада хэрэгтэй үнэн, бодото творческо оршон байдал hэргээн бии болгожо, шэнэ түйлалтануудай зам нээгээ. Манай партиин апрелиин пленумhээ хойшо үнгэрhэн үе Болгариин соёл культурын түүхэ дотор нарата hайхан үе, гайхамшаг шэнэ дэбжэлтын үе болоо. Зүгөөр мүнөө илалтын бэлэхэн үе болоо гэжэ хэлэгдэнэ бэшэ. Энэмнай зоригто эрмэлзэлгын үе, толтогүй, үүсхэлгүй ябадалые, хуушарhан ойлгомжые зайсуулха эрилтэ табидаг үе, буржуазна үзэл бодолдо эрид сохилто хахые эридэг үе мүн болоно.

Манай илалтын хорин жэлэй туршада литературна талаар ехэ юумэ хэгдээ. Яахаб ла ахи эдэ hайн жэшээнүүдые hанахада, роман Болгариин уран литература дотор мүнөө ехээр хүгжэжэ байнхай. Георгий Караславовай «юрын хүнүүд» гэhэн ехэ зохёол, Димитр Димовэй «Тамхин», Димитр Талевай «Түмэр зула», «Ильин үдэр» гэжэ гурбан дэбтэртэ зохёол, Емельян Станевай «Иван Кондарев», Стоян Даскаловай «Зам», Андрей Гуляшкиин «Авакум Заховай ушаралта ябадал» гэжэ зохёолнууд гадаадын олон хэлэн дээрэ оршуулагдаа. Роман бэшэhэнэй ашаар Драгомир Асенов, Георгий Марков, Ивайло Петров ба бусад олон залуу уран зохёолшодой нэрэнүүд мэдээжэ болонхой. Энэ ушар манай литературын ехэ түйлалта, социалис реализмын онол аргын зүб байhанай толотомо гэршэ мүн.

Аха үеын поэдүүд Елизавета Багряна, Людмила Стоянова, Христо Радевский, Никола Фурнаджиев гэгшэдэй үгэ шэнэ хүсэтэйгөөр зэдэлээ. Бэлигтэй поэдүүд Веселин Ханчев, Пеню Пенев, Александр Геров, Димитр Методиев, Лиляна Стефанова, Божидар Божилов, Георгий Джагаров, Любомир Левчев, Слав Карасланов гэгшэд ургаан гараа. Манай поэдүүд өөhэдынгөө эгээн hайн зохёолнуудые шухала, ехэ темэнүүдтэ зорюулна.

Шадабари бэлиг шалгаха гээшэ уг ехэ зорилго тээшээ дабшаха үедэ ходоодоо бэелүүлэгдэдэг. Шухала темэ, харах бодол хадаа зохёон байгуулха хүсэнүүдые эрсүүлнэ... ...лань болоно.

Мүнөө манай поэдүүд зохёол бэшэхэ шэнэ арганууды оложо хэрэглэнэ. Тиихэдэ дутуу дундануудаа зайсуулаабди гэhэн удхатайгаар хэлэгдэнэгүй.

Манай драматургнууд, манай сценаристнуудшье амжалта түйлаа. Тэдэнэрэй зохёолнууд манайшье, хилын саанахишье харагшадай зүгhөө дээдэ зэргын сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

Манай социалис литературын түйлалтануудаар омогорхонобди. Зүгөөр саашадаа бүри ехэ юумэ түйлаха гэжэ эрмэлзэнэбди. Социалис реализмын арга методээр зэбсэгжэhэн, үзэл сурталай, оюун бодолой талаар ургаhан Болгариин уран зохёолшод шэнэ, шэнэ зохёолнуудые бэшэхэ байха. Эдэнэр «Арад зондоо дутэ, ажабайдалда дутэ байха» гэhэн партийна уряатай удхые улам hайнаар ойлгон бэелүүлнэ.

Павел МАТВЕЕВ,
Болгариин уран зохёолшо.
(АПН).

Ахын аймагай хюруута үглөөгүүр.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

Бэрхэ шатаршадай уулзалга

Мастерта кандидадай спортивна разряд абахын, тодорхойлхын тулада республикын бэрхэ бэрхэ шатаршадай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ наадалган эхилбэ.

Жээрэбэй ёhоор Сумкин, Власов Ушаков, Могордоев, Черноскутов, Краснов, Сампилов, Мельников, Самарин, Салтанов, Тоглоев гэгшэд наадаха байна.

Түрүүшын наадалганда шанга гэгшын тулалдаан болоо. Нэгэдэхи разрядай шатаршан Краснов сагаанаар наадажа, мастерта кандидат Сампиловтай уулзаа. Нааданайнгаа эхин дээрэ шадамар доботолго хэжэ, хүбүүгээ үгөөд, бүлюу байдалтай болобо. Тиихэдэнь Сампилов сагаанаар наадагшынгаа доботолго сухарюулха зүб хамгаалалга хэжэ, илаха тээшээ болоhон аад, алдуу гаргажархёо. Тэрэниие hамбаашалhан Краснов таhалгаряагүй шах хэжэ, тэдэ хоёрой парти тэнсэлгээр дүүрээ.

Черноскутов Мельниковтэй наадахадаа хурэhөөр хүбүүень абаад, аргагүйдэхэдөө өөрынгөө хүбүү үгэхэ баатай болоhон байха юм. Тиигэжэ эдэ хоёрой наадалга баhал тэнсэhэн.

Тоглоев Власовай бэрсэ абажа болохо аргатай байhан аад, тэрэнээ харааүй. Партинь хэнэйньшье шүүхэ найдабаригүйгөөр хойшолуулагдаа.

Могордоев Самаринтай наадахадаа шунажа ороhон байна. Гэбэшье хүбүүгээ алдажархёо. Эдэнэрэй парти хойшолуулагдаа. Теэд Самарин бүлюу байдалтай. Бусад партинуудынь наадагдаагүй.

Хоёрдохи турта хараар наадаhан Сампилов Власовтай тулахадаа тодо бэшээр ябаа. Сагаанаар наадагшань харынгаа ноёндо шанга доботолго хэхэ арга олобо. Гээшье hаа, Власов мориёо буруу алдаа. Тиигэжэ Сампилов бараггтай hалаа. Хойшолуулагдаhан партидаа Власов шүүгдэнгүй хэр гаража шадахаб даа.

Могордоев Салтановые гоёхоноор шүүбэ. Самарин Черноскутовта илагдаа. Тоглоев Ушаков хоёр тэнсээ. Мельников Краснов хоёрой парти ана мана байдалда хойшолуулагдаhан байна.

В. ВАСИЛЬЕВ.

80 наhа хүрэбэшье...

80 наhатай англичанка Молли Пендлетон 5 метр үндэр арангаhаа уhа руу hүрэдэг, уhанда тамардаг юм. Гэбэшье тэрэ хүгшэн гансал уhанда тамардаг бэшэ. Мүн мотоциклда hуугаад, часай 70 километр хүрэтэр түргөөр гүйлгэдэг заншалтай. Молли Пендлетон мүнөө хэдэн ашанартай. Үндэр наhатайшье hаа, солбон бэрхэ спортсменка гэжэ алдартай.

«Известия» газетэhээ.

Парагвайн арадай герой

Стресснерэй харуулшадай түрмэдэ зобожо байhан Парагвайн коммунис партиин ЦК-гай секретарь Антонио Майданын хуби заяан Парагвайн арадай ханинарай сэдьхэл hанаа ехээр зобооно.

Наранай элшые Антониогой hүүлшынхеэ хараhан, Эхэ оронойнгоо агаар сүлөөтэйгөөр амилhан сагhаань хойшо энэ жэлэй август hарада эгээ зургаан жэл үнгэрөө.

Эрэлхэг зоригтой, баатарлиг коммунистын жэшээ бүхы наhан соогоо харуулжа, ажалша арадай, үгытэй түлюүр зонуудай аша туhада ами наhаяа хайрлангүй тэмсэдэг тиимэ хүниие эзэрхэн зонхилогшо Стресснер түрмэдэ хаажа байhаар.

Антонио Майдана 1916 оной октябриин 25-да Энкарнасион городто (Парагвай) түрэhэн юм. Тэрэ эдир залуу байхадаа политическэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, 1936 ондо Парагвайн коммунис партида ороhон юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо бүхы ами наhаниинь партитай нягта холбоотой.

Парагвайн багшанар оронойнгоо ажалшадай бүгэдэ ниитын забастовкые Майданын хүтэлбэрсэр 1941 ондо эдэбхитэйгээр дэмжэhэн юм, тэрэнэй түлөө Майдана арестовалагдажа, түрмэдэ хаагдаhан байгаа.

Тэрэ үеын эзэрхэн зонхилогшо Мориниго Майданые гэмнэхын тула «гүрэниие хамгаалха тухай хуули» хэрэглэхэ гэжэ баадхаа бэлэй. «Политическэ гэм» хэhэнэй түлөө саазалан алахаар тэрэ хуули соо хэлэгдэhэн байгаа.

Майдана сүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ Мориниго гэгшын правительствын арадта, нацада харша, хархис шэнжэтэй байhыень шангаар шүүмжэлээ hэн.

Парагвайн, мүн уласхоорондын олониитын шанга эрилтэ табиhанай, тэрэшэлэн бэеэ шадамараар хамгаалhанайнь ашаар Майдана тушаа эгээ дээдэ зэмэ тохогдоогүй hэн. Майдана концентрационно лагерьнуудай нэгэндэ эльгээгдэhэн байгаа.

Сүлөөлэгдэhэн сасуугаа Майдана революционно ажал ябуулгада дахинаа эдэбхитэйгээр хабаадажа ороhон юм. Майдана 1942 ондо Парагвайн коммунис партиин ниислэл хотын комитедэй гэшүүнээр hунгагдаад, уданшьгүй ПКП-гэй «Аделанте» газетын редакторнуудай нэгээр томилогдоо бэлэй. 1941 ондо полициин доботолhон дээрэhээ газетын редакци hандаргагдажа, тэндэхи бүхы хүдэлмэрилэгшэдынь, тэрэ тоодо Майдана арестовалагдаад, концентрационно лагерьта хаагдаа hэн.

Жэл соо хаагдаhанайнгаа hүүлээр Майдана түрэhэн городтоо сүлэгдөөд, тэндэhээ дары Уругвай эльгээгдээ hэн. Монтевидеодо байхадаа Майдана радио, хэблэлдэ статья бэшэжэ, Парагвайн арадтай hаналаа нэгэдэлгын митингнүүдтэ үгэ хэлэжэ, революционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан юм.

1946 оной августда Парагвайдахи онсо байдал болюулагдажа, Парагвайн коммунистическэ партиин ЦК-гай генеральна секретарь Оскар Крейдтэй сугтаа Антонио Майдана Эхэ ороноо бусаа бэлэй. Хахад жэл үнгэрхэдэ орон соо дахинаа онсо байдал соносхогдожо, гүрэнэй политика буруушаадаг партинуудта эсэргүү шанга мүрдэлгэнүүд эхилээ hэн. Майдана дахинаа түрмэдэ оробо. Гурба мянган патриодуудтай сугтаа ехээр хэhээгдэнэ. Түрмын эзэд хаагдаhан хүнүүдые багахан харша соо саг үргэлжэ гаргадаг байгаа, арестовалагдаhан хүнүүд хэдэн сүүдхээр бороодо сохигдон, наранда шарагдан байгша hэн, тэдэнэр hууха аргагүй байхаhаа гадна заримдаа умда, эдеэ хоолгүй байлгагдагша hэн.

Иимэ хүндэ байдалдашье Антонио зоригоо хухараагүй. Тэрэ түрмэдэ байхадаа хүнүүдые үзэг бэшэгтэ hургана, пропагандистын ажал эрхилнэ.

Хархис зонхилогшод дүлэтэ патриодые үни хааха аргагүйдэжэ, 1949 оной апрельдэ сүлөөлhэн байгаа. Майдана нюуса байдалда ороод, уданшьгүй багшанарай национальна ехэ забастовко ударидаа бэлэй.

Майдана 1953 ондо эмхидхэлэй асуудалнуудай талаар Парагвайн коммунис партиин ЦК-гай секретаряар, 1957 онhоо ПКП-гэй хоёрдохи секретаряар hунгагдаhан байгаа.

1949 онhоо 1958 он хүрэтэр Антонио Майдана орон доторхи партиин нюуса эмхинүүдые хүтэлбэрилөө. Партийна эмхинүүд Парагвайн ажалшадай бүгэдэ ниитын забастовкодо бэлэдхэхэ ажал-ябуулгаяа Майданын хүтэлбэрсэр эдэбхитэйгээр эрхилээ. Энэ забастовкодо hаад хэхын тула полициин тагнуулшад Майданые ехээр бэдэржэ, 1958 оной августын 12-то Асунсионой нэгэ үйлсэдэ барижа шадаа hэн.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо Антонио Майдана түрмэдэ зобожо байhаар. Энэ хүнэй хоолой, нюдэниинь ехээр үбдэнэ, уншаха, бэшэхэ арга тэрээндэ олгогдоногүй, медицинскэ туhаламжашье үзүүлэгдэнэгүй.

Тэрээнэй нүхэд Ананиас Майдана, Хулио Рохас, Альфредо Алькорта, мүн хүндөөр үбшэлhэн хүнүүд тэрээнтэй сугтаа түрмэдэ байлсана.

Эндэшье байхадаа Антонио Майдана тэмсэжэ үргэлжэлhөөр. Сүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ коммунис партиие буруутаар хардаhыень тэрэ элирүүлhэн, партиин үг зэрилго, политическэ хараа шугам тухай эрэлхэг зоригтойгоор хэлэжэ үгэhэн. «Демократиие хамгаалха тухай уриагта хуулиин шэнжэ шанарые элиршэлэн харуулhан байгаа, Антонио Майданын гэмнэхэдээ дурсагдаhан хуулиин баримта болгоо hэн.

Түрмэдэ хаагдаха сагынь дүүрэбэ, тиимэhээ Майданые сүлөөлхэ шухала гэжэ 1961 оной октябрьда сүүд дээрэ «hүүлшын шиидхэбэри» гаргагдаа бэлэй, полициин начальник 1961 оной ноябриин 7-до бэшэhэн мэдээсэл соогоо Антонио Майдана түрмэhээ сүлөөлэгдөө гэжэ зааhан юм.

Тиибэшье тэрэнь гон бүдүүлиг хуурмаг мэдээсэл байгаа. Стресснер патриодые сүлөөлхэ гэжэ hанандаашье оруулаагүй байгаа. Харин Майданые бүри шангаар адаглан хараха шухала гэжэ заабари үгөөд, Майданые олон жэлэй турша түрмэдэ хааха тухай шиидхэбэри гаргахыень Верховно Сүүдтэ баадхаа бэлэй. Засагта эсэргүү ажалшадай ямар нэгэ тэмсэлэй олон зоной хабаадалгатайгаар болоо hаань, Майданые дары алаха шухала гэжэ өөhэдынгөө алуурщадта Стресснер шангаар заабари үгөөд, тэрээниие түрмэдэ барижа байhаар.

Алуурщад нүхэр Майданые алаха түсэб зохёоно. 1961 оной май hарада хоёр үхибүүдтэй hамгыень арестовалаад, Аргентина руу эльгээhэн байгаа, мүн тэрэ оной сентябрь hарада түрмынхид өөhэдынгөө гэмтэ хэрэгүүдые сагааруулха зорилгоор олониитэдэ мэдэгдэхэгүй түрмэдэ Майданые эльгээгээ. Тиигэжэ Антонио оро нютагтайгаа ямаршье холбоо бариисаагүй болонхой.

Парагвайн арадай үнэн сайн хүбүүн Антонио Майдана Эхэ орондоо, Латинн Америкэдэ мэдэжэ байхаhаа гадна бүхы дэлхэйн эли болонхой. Тэрээниие сүлөөлхын түлөө түрүү үзэл бодолтой дэлхэйн олониитэ, hайн hайхан сэдьхэлтэй хүнүүд тэмсэжэ байна.

Совет хүнүүд Антонио Майданын эрэлхэг зоригой үмэнэ hүгэдэхэ зуураа, тэрээниие бузар муухайгаар зобоожо байhанайнь түлөө ехээр дураа гутажа, дары сүлөөлхэ эрилтэ табина.

hайн hайхан сэдьхэлтэй, үнэн сэхэ энэ хүнэй ами наhан аюулда оронхой. Бэлдэгдэжэ байhан хэhээлтые болюулха, Парагвайн арадай баатар Антонио Майданые заатагүй сүлөөлхэ шухала!

В. ХАРИТОНОВ,
Латинн Америкын оронуудтай хани барисаа, культурна харилсаа холбоо байгуулха Совет ассоциациин гэшүүн.
(АПН).

Ангуушад, танай анхаралда

Агнуури эхилээ

Зунай hүүлшын hара барагдажа, намарай эхин—сентябрь үзэгдэбэ. Үдэшэ үглөөнь hэрюухэншье hаа, наранай дээрэхэн гарахада, үдэртөө 15—20 градус дулаан болоно. Уhа голнуудта hүниндөө манан, үндэр дээрэ газарта хюруу унана. Хуhа, уляаhанай набшаhад шарлажа эхилбэ.

Үглөөгүүр тарялан дээгүүр оньhото техникын хүнхинөөн зэдэлнэ.

Хэрмэ, булган, араата (үнэгэн), hолонгонууд зунайнгаа хөөбэр унагаажа, үбэлэйнгөө нэмэргэ хэдэрхэнь. Жэрхинүүд эшээндэ орохынгоо урда хүшын hамар неөсэ бэлдэнэ. Хэрмэн hархяагуудые модоной гэшүүhэндэ үлгэжэ хатаана. Гүрөөhэнэй барисаан эхилээ.

Ойдо амидардаг, уhанда тамардаг жэгүүртэн: нугаhад, галуу, торхируу, хүдүү, хура, hойрнууд дальбараануудаа дэгжээгээд, hүрэглэн ниидэнэ.

Ангуушад агнууридаа бэлдэнэ.

Буряадай агнууриин ажахын управлениин соносхоhоор агнуури августын 29-дэ эхилбэ.

Ангуушадай болон загаhа баригшадай бүлгэмдэ 8000 ангуушад хабаадана. Республикымнай ажалшад намартаа нугаhа, галуу агнажа, амаралтынгаа үдэрые сэнгэлигээр үнгэргэнэ. Агнууриин эхилhэн үдэр хэдэн мянгаад Улаан-Үдын хүдэлмэришэд, алба хаагшад Сэлэнгын адаг, Байгал ошожо, нугаhа агнаа. Гансахан лэ Мухинай нуурнуудта 200 ангуушад августын 29-дэ гараа.

Эдэ нуурнууд Улаан-Үдэhээ 20 модоной газарта оршодог. Аэропортhоо нуурнууд хүрэтэр 5 модо тухай. Ангуушад тиишэ Ивалгын, Гүрэльбын автобусуудто hуужа ошоно.

Егерь И. Логвиненко эндэхи нуурнуудые харууhалдаг. Агнууриин үедэ тэрэ хадаа шэнэ ерэгшэдые газаршалдаг, ангуушадай билет шалгадаг юм. Зундаа браконьернуудтай тэмсэл хэдэг, нугаhад ба ондатрай дайсан болохо хулдануудые, ойн томо харсага, шаазгай, турлаагуудые болон зольбо нохойнуудые хюдадаг.

Нуурнуудай тэг дундахи олтирог дээрэ Логвиненко шэлэй заводой ангуушадтай хамта 8 хүнэй байрлаха шэнэ гэр баряа. Хонолгодо эндэ ерэhэн ангуушад hүниндөө түлихэ түлеэгээ суглуулжа асардаг.

Августын 29-дэ, үдэшэ нуурнуудые тойроод хүн зон олон hэн. Эндэ, тэндэшье ангуушадай нууганууд харагдажа, хоёр аматай шабата буунуудай сэмгэнүүд наранай толондо ялалзаа hэн. Оршон тойрон хон жэн, хаа ганса бахануудай шолд гэтэр намаг соогуур hүрэхэнь дуулдана.

Үдэшын 8 часаар, наранай hаяхан ороод байхада, нуурай баруун эрьедэ буугай дуун хоёр удаа нэершэбэ. Энэмнай нугаhанай агнууриин эхилhэн тухай дохёо байшоо. Иигээдшье нуурнуудые тойроод буугай hүрэхэнь олошоржо, харанхы болотор замхабагүй. Агнууриин hүүлээр, хүнүүд хуурай дободо гаража, түүдэг носооно, нойтон хубсаhаяа хатаана. Халуун сай ууж, хөөрөөгөө дэлгэнэ, танилсана. Дунда ангуушад 3—3 нугаhа барибад. Үглөөнэй 5 часта нуурай зүүн эрьедэ баhа буу hүрэнэ.

Нугаhад эдеэлсынгээ газар бэдэржэ, наранай орохоhоо эхилээд, үглөөгүүр болотор ниидэдэг. Тиихэдэнь үдэшын агнуури наранай оромсоор харанхы болотор, үглөөнэй — үүр сайхаhаа наранай гаратар үргэлжэлдэг. Энэ үе эгээл олзотой агнуури гэжэ тоологдодог.

Ангуушан үдэшэндөө наранай ороhон тээшэ, үглөөгүүр тэрэнэй мандаха зүг руу буугаа тодхожо, нугаhадай ниидэлгые хүлеэдэг. Үдэшэ үглөөнэй толондо ниидэhэн шубууд hайнаар обёсорогдодог. Тэдэнэр доогуур ниидэдэгшье.

Сентябриин эхеэр ехэнхидээ байрын нугаhад дайралдана гээшэ. hарын 20-доор хойто зүгhөө халуун орон тээшэ шэглэhэн галуу нугаhад манай нютагуудта зүг татажа амардаг. Холын аянда бэеэ заhадаг. Энэ үедэ нугаhад, галууд туламай амhар онгойлгоhон шэнгеэр олошордог, эгээл hонин болодог.

Намарай агнуурида эрхим ангуушад 1000 hомо дууhажа, 300—500 нугаhа олзолно биуу.

Жэл бүхэндэ шэлэй механизированнэ заводой болон 818 мостопоездын ангуушад Мухинай нуурнуудта айлшаалдаг...

Агнууриин түрүүшын хаhа үе имэрхүүл даа.

М. ГЫЛЫКОВ,
биолог-охотовед.

Конгын восстани хэгшэд Боэнде городые эзэлээ

ПАРИЖ. (ТАСС). Гастон Сумиало гэгшын хүтэлбэрилдэг Конгын восстани хэгшэдэй частьнууд Боэнде городые эзэлээ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Леопольдвильhаа мэдээсэнэ. Восстани хэhэн хүсэнүүдэй ойртожо ерэн сасуу эндэ байhан Чомбе гэгшын сэрэгүүд городhоо яаралтайтаар гаража ошоhон байна. Восстани хэгшэд байлдаагүйгөөр городто ороо. Кокийавильhаа зүүлжээ 300 километртэ оршодог Боэнде Экваториальна провинциин ниислэл тээшэ восстани хэгшэдэй дабшажа ябаhан замдахи hүүлшын томо hуурин газар болоно.

Мао Цзэ-дунай мэдүүлгэ тухай Икэда иигэжэ хэлэбэ

БОНН, сентябриин 7. (ТАСС). Газарай асуудалай талаар бидэнэр ямаршье ушарта Хитадhаа туhаламжа эрихэгүйбди гээд Японой премьер-министр Икэда Баруун Германиин «Шпигель» гэжэ журналай корреспондентдэ хэлээ. Курильска аралнуудые Япондо дамжуулан үгэхэ «шухала» тухай Мао Цзэ-дунай мэдүүлгэдэ Японой правительствые толгойлогшо ямараар хандана́б гэжэ энэ корреспондент hонирхоhон байгаа.

Советскэ Союз болон Япон газарай асуудалые шиидхэхэ ёhотойл даа. Пекин энэ асуудалда оройдоошье хамаатай бэшэ. Өөhэдынгөө аша туhада таарууга́ар энэ асуудал шиидхэхэ hэдэлгэ хэхые хүсэнэбди, энэ талаар туhаламжа үзүүлхын түлөө Хитадта хандаха хүсэлэнтүйбди гээд премьер-министр нэмэжэ хэлээ.

Японой премьер-министрэй хөөрөөн «Шпигель» журналай номерто толилогдонхой.

Нэгэдэхи интернационалай зуун жэлэй ойдо зорюулагдаhан баяр

ЛОНДОН, сентябриин 7. (ТАСС). Нэгэдэхи Интернационалай зуун жэлэй ой «Финсбэри таун холл» гэжэ муниципальна зал соо болоhон Англиин коммунистнуудай баярай суглаан дээрэ үсэгэлдэр үдэшэ тэмдэглэгдээ. Великобританиин компартиин түрүүлэгшэ Фрэнк Стэнли оролтыя үгэ хэлээ. Удаань Нэгэдэхи Интернационал тухай партиин hара бүридэ гарадаг «Марксизм түдэй» гэжэ журналай редактор Джеймс Клугман ехэ элидхэл хээ.

Англиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ Нэгэдэхи Интернационалай үзүүлhэн нүлөөн тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Уласхоорондын пролетариадай зэргые нягтаар жагсаахын түлөө Нэгэдэхи Интернационал дотор Марксын хэhэн ехэ тэмсэлые зааха зуураа, Клугман иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Маркс хадаа революционно тэмсэл болон научна социализм тухай өөрынгөө үзэл бодолые Баруун Европын оронуудай хүдэлмэришэдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ удаа дараалуулан зүбшөөн абхуулжа шадаа, элдэб эсын жэжэ буржуазна болон анархическа үзэл бодолые гансаардуулан булиндуулаа.

Нэгэдэхи Интернационал найман жэлэй турша соо эдэбхитэй ажал ябуулга хэхэдээ, бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ гүнзэгы мүр сараа үлөөгөө гээд элидхэлшэ хэлээ. Нэгэдэхи Интернационалай түүхые хазагайруулха гэжэ Баруун Европын социал-демократиин мүнөөнэй баруунай үзэл баримталдаг хүтэлбэрилэгшэдэй хэдэг hэдэлгэнүүдые элидхэлшэ наада хараhан байна.

„Юманите“ газетын hайндэр

ПАРИЖ. (ТАСС). «Юманите» газетые уншагты, тараагты!», «Юманите» 60 жэлэй турша соо арадта алба хэнэ» — гэhэн лозунгнууд Париж шадарай Курнев гэжэ hууринда сентябриин 6-най үдэр олоор харагдаа. Эндэ Франциин коммунистнуудай газетын hайндэр хоёр үдэрэй турша соо болоhон байха юм.

Сентябриин 5-най болон 6-най үдэрнүүдтэ хэдэн зуу мянган хүн эндэ ерээ. Бусад оронуудай компартинуудай олон тоото газетэнүүд hайндэртэ хабаадалсаhан байна. Арадуудай хани барисаанай талмай дээрэхи стенднүүд дээгүүр «Правда», «Трибуна люду», «Непсабадшаг», «Руде право», «Работническо дело», «Скынтейя», «Нейес Дейчланд» болон бусад бидэнэй мэдэхэ нэрэнүүд харагдана. Зарим газетэнүүдэй харюусалгата түлөөлэгшэд ерэhэн байха юм.

Митингын болоходо, ФКП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, секретарь Жорж Марше үгэ хэлээ.

ОАЕ-гэй министрнүүдэй совэдэй онсо сесси нээгдэбэ

АДДИС-АБЕБЭ. ТАСС-ай корреспондент Н. Олейников иигэжэ дамжуулна:

Түрүүлэгшэ — Заанай яhата эрье гэжэ республикын гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг министр Камиль Аллиали Африкын нэгэдэлэй организациин (ОАЕ) министрнүүдэй совэдэй онсо яаралтай сессиие Африкын байшан соо сентябриин 5-да, үдын хойно нээhэн байна.

Эфиопиин хаан Хайле Селассие 1 делегадуудай үмэнэ үгэ хэлээ. ОАЕ-гэй генеральна секретарь Телли Диалло удаань үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. «Африкада хуули бусаар бүлюу hүүри эзэлhэн зандаа үлэхын тулада хариин гүрэнүүд Африкые эмхи эхигүй болгохые hэдэнэ. Африкын нэгэдэлэй, тохёолдон гараhан асуудалые шиидхэхэдээ холбоо барисаатай байхын түлөө тэмсэхыень сессидэ хабаадагшадые Диалло уряалаа. «Хэр түргэнөөр нэгэдэмэл ябуулга хэдэг болохоhоомнай, нэгэн адли үзэл бодол баримталгаhаамнай Африкын ерээдүй дулдыдаха» гээд тэрэ тэмдэглээ.

Африкын болон бүхы дэлхэйн аша туhые харалсан, Конгын асуудал шиидхэхэ шухала байhан тухай хэлэхэдээ, тэрэ иигэжэ онсолон тэмдэглээ. «Конгын хэрэгүүдтэ ямараарше хамааран оролсолгогүйгөөр гү, али интервенци эмхидхэлгэгүйгөөр энэ асуудал шиидхэгдэхэ ёhотой.

Забhарлалгын hүүлээр сесси хүдэлмэреэ хаамалаар үргэлжэлүүлhэн байна.

Коммунис хэблэлэй фондо

РИМ. (ТАСС). Италиин Коммунис партиин хэблэлэй фондо сентябриин 6-най байдалаар 900 миллион үлүүтэй лир суглуулагдаа. Энээн тухай мэдээсэхэ зуураа, «Унита» газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэ мүнгэ зөөри нёдондо сентябриин эхинэй байдалаар суглуулагдаhан мүнгэ зөөридэ орходоо 353 миллион лирээр ехэ юм. 3 миллион тухай лир Италиин хүдэлмэришэд-эмигрантнууд эльгээгээ.

Аюулгүйн Совэдые зарлаха тухай Грециин гуйлта

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Аюулгүйн Совэдэй түрүүлэгшэ Н. Д. Морозовто (СССР) Грециhээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Димитриос Бициос бэшэг эльгээгээ. Турцида ажаhуудаг грегүүд тушаа «Турциин правительствын хуули бусын, харата муухай хэмжээнүүдые абаhанhаа» уламжалан греко-турецкэ харилсаануудай түргэнөөр муудажа байhые хаража үзэхын тулада Совэдые яаралтайгаар зарлаха гэжэ энэ бэшэг соонь гуйлта хэгдэhэн байха юм.

Бэшэг соо тусхайлбал иигэжэ хэлэгдэнэ. Турциин правительство Турцидахи грегүүдтэ эсэргүү бусад хэмжээнүүдые абахаhаа гадна, Стамбулhаа грегүүдые оло олоор сүлэн гаргадаг болоо.

Турциин правительствада Грециин сэхэ хэhэн буруушаалга, тэрэшэлэн ООН-ой генеральна секретариин hайн сэдьхэлэй оролдолго таатай үрэ дүн үгөөгүй, энэ аюултай байдалай саашадаа хурсадалга эб найрамдалай хэрэгтэ гай түбэг татажа болохо байна гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Сентябриин 16-hаа оройтуулангүйгөөр Аюулгүйн Совэдые зарлахые Греци гуйна.

hэргылэн абтаhан хэмжээнүүд

ПАРИЖ. (ТАСС). Конгын экваториальна провинциин ниислэл—Кокийавиль город шадар байhан Америкын болон Англиин эрхэтэдые Америкын болон Англиин посольствонууд Конгоhоо гарган абаашажа эхилээ. Кокийавилиие Конгын восстани хэгшэдэй хүсэнүүдэй абаха гэжэ бэлэдхэжэ байhан тухай мэдээсэлнүүдэй ородог болоhонhоо уламжалан, иимэ хэмжээн абтаа гээд Франс Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

Ээлжээтэ харата муухай ааша

ПАРИЖ, сентябриин 7. (ТАСС). Урда Вьетнамай зэбсэгтэ хүсэнүүд үсэгэлдэр үглөөгүүр миномёдуудаар буудажа халхабша хээд, Меконг мүрэнэй арал дээрэхи Камбоджын бишыхан тосхониие эзэлээ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Пном-Пеньhээ мэдээсэнэ. Гэбэшье камбоджынхидай зүгhөө харюу сохилто абажа, тэдэнэр сухаряа.

Мүн энэ үдэр Урда Вьетнамай гурбан самолёт Камбоджын тосхонуудта гурба удаа доботолго хэжэ, хэдэн гэрнүүдые усадхаhан гү, али hандаргаhан, Меконг мүрэн дээгүүр hамаржа ябаhан Камбоджын худалдаа наймаанай судные буудаhан байна. Камбоджидо бии байhан мэдээнүүд дээрэhээ хаража үзэхэдэ Урда Вьетнам 1958 онhоо хойшо 280 үлүүтэй дахин имэрхүү харата муухай ааша гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Конгын эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэдэй отрядай хүтэлбэрилэгшэ Гастон Сумиало митинг дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

Эдуардо Фрей пресс-конференци хэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 7. (ТАСС). Чилиин болон гадаадын оронуудай журналистнуудай үмэнэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Чилиин президентээр hунгагдаhан Эдуардо Фрей иигэжэ мэдүүлээ. Экономическа хүгжэлтые түргэдхэхын, хүдэлмэришэн ангиин нэрэ хүндые hэргээхын түлөө, аграрна реформо болон бусад социальна ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхын түлөө минии правительство тэмсэхэ.

Кубын асуудалые «амгалан ёhоор шиидхэхэ» зорилгоор Латиин Америкын оронуудай хамтаараа хэхэ ябуулганууд та правительство туhалха гэжэ Фрей тэмдэглээ гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Чилидэ зэд малтан абажа байдаг Америкын компаниуудтай хэлсээ хэжэ эхилхээ байhыень ойлгохоор үгэнүүдые Фрей хэлэhэн байна. Оронойнь баялигуудые Чилидэ бусаажа үгэхэ зорилгоор энэ хэлсээн хэгдэхэ юм.

Олимпиадын нангин гал орон дотор бадарна

ТОКИО, сентябриин 7. (ТАСС). Мүнөөдэр хадаа болохоёо байгаа олимпиадада гайхамшагта үдэр болоно. Японой Окинава аралай захиргаанай центр — Наха городто олимпийскэ факел Грециhээ 16 мянган километртэ самолёдоор асарагдаhан байна. Нангин галай Японой газар дээрэ асарагдаhанда зорюулагдажа, баярай ёhолол болоо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаhанда: Москвагай радио болон телевидениэр 1964 оной сентябриин 7-до нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгэ; газетын түрүү бэшэг республикын промышленна предприятинуудай үйлэдбэриие саг соонь түсэблэхэ асуудалда зорюулагданхай; «... ряа хуряалгые түргөөр, hайн ... нартайгаар үнгэргэхэ» гэhэн гаршаг доро материалнууд толилогдоо.

Хоёрдохи хуудаhанда: нийтын малда тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха гэhэн гаршаг доро Хяагтын управлениhээ Г. Л...чиковой эльгээhэн «Үбэл о... тоо, hүринүүдынь үсөөн» гэhэн корреспонденци, В. Борисовой «Түсэбөө нэгэ хахад да... дүүргэхын түлөө», М. Нам...ловай «Үнеэн бүридэ 15 тонно силос» гэhэн материалнууд толилогдоо.

Гурбадахи хуудаhанда: Н. ...ротниковой «Ажалша хүнүүдэй нүхэсэл» гэhэн корреспонденци; үнгэрhэн недели соо редакцида абтаhан ажалшадай бэшэгүүдэй шэнжэлэл, бусад материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Работническо дело» газетын главна редакторай орлогшо Л. ...левэй «Зуун жэлтэй тэнтэй ...рин жэл» гэhэн статья Болгариин Арадай Республикын ... hайндэртэ зорюулагданхай.

Улаан-Үдын гидрометобсерватори мэдээсэhэнэй ёhоор мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг, зарим зарта бага зэргэ бороотой байха хүлеэгдэнэ. Баруун хойноhоо hэбэн... наар hалхилха. Республикын ... аймагуудаар 13—18, урда аймагуудаар—18—23, Улаан-Үдэдэ ...гүүр 6—8, үдэртөө 20—22 градус дулаан байха.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-..., отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н00214.

Зак. № 751.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной сентябриин 9.